

**Маҳаллий ҳокимият органлари тузилмасида
ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш**

КОНЦЕПЦИЯСИ

Концепцияни ишлаб чиқувчилар:

Канаева Е.А. – жамоатчилик билан алоқалар
бўйича мутахассис
Адеев А.В. – ҳуқуқшунос

Эълон қилинаётган мазкур иш муаллифлари томонидан билдирилган фикрлар
Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, унга бўйсунувчи ташкилотлар, жумладан, БМТ
Тараққиёт Дастури ва иштирокчи-давлатларнинг расмий нуқтаи назарига мос келмаслиги
мумкин.

Тошкент - 2010

МУНДАРИЖА:

1.	Кириш	3
1.1.	Муаммонинг долзарблиги	3
1.2.	Концепциянинг ҳуқуқий асоси	3
1.3.	Атамалар ва таърифлар.....	4
2.	Вазиятнинг таҳлили	5
2.1.	Қонунчиликнинг таҳлили.....	5
2.2.	Ижтимоий сўров натижалари таҳлили	9
3.	Концепциянинг мақсади ва вазифалари	12
4.	Ахборот хизматининг таклиф этилаётган модели	12
5.	Концепция мақсадларига эришишнинг асосий йўналишлари	13
5.1.	Ҳуқуқий тартибга солиши.....	13
5.2.	Ташкилий тадбирлар	14
5.3.	Техник жиҳозлаш	14
5.4.	Кадрлар сиёсати	14
5.5.	Медиа стратегияси.....	15
5.6.	Молиявий таъминот.....	17
5.7.	Ахборот хизмати фаолиятининг мониторинги ва самарадорлигини баҳолаш.....	17
6.	Концепцияни амалга оширишдан кутилаётган натижалар.....	19
Иловалар:		
	1-илюва. Вилоят ва туман ҳокимлари Ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги Низом лойиҳаси	20
	2-илюва. Ҳокимлик Ахборот хизмати раҳбари, бош мутахассиси, мутахассисининг намуналилавозим йўриқномалари	23
	3-илюва. Маҳаллий ҳокимлик органлари тизимига Ахборот хизмати институтини татбиқ этиш ва уларни амалдаги қонунчиликка киритиш бўйича ҳуқуқий тавсиялар	28
	4-илюва. Ахборот хизмати оғисини техник жиҳозлаш учун техник воситалар, аксессуарлар ва дастурий таъминот рўйхати	30
	5-илюва. Ахборот хизмати ходимлари малакасини оширишнинг тематик дастури лойиҳаси	32

I. КИРИШ

1.1. Муаммонинг долзарбилиги

Ўзбекистонда ижтимоий ва сиёсий қайта куриш, бозор муносабатларининг шакллантирилиши ахборотнинг жамият ҳаётидаги ролининг ўсишига олиб келди. Ахборот маконини ривожлантириш даражаси иқтисодиёт, фуқароларнинг ишбилармонлиги ва ижтимоий-сиёсий фаолигининг ортиши жамият ҳаётининг бошқа соҳаларига бевосита таъсир кўрсата бошлади.

Маъмурый ислоҳотлар (2000 й.) давлат бошқаруви органларининг фаолият юритиш шартларини ўзгартириб юборди, оқибатда эса бошқарув жараёнларини ахборотлаштириш масалалари улар фаолиятининг устувор йўналишлари қаторига кирди. Махаллий бошқарув органлари ва фуқароларнинг ахборот борасидаги ўзаро ҳамкорлиги аҳолининг худудлар сиёсий ва жамоат ҳаётида бевосита иштирокининг энг муҳим шарти ҳисобланади.

Ўтган йиллар давомида, айниқса, охириги 10 йилда мамлакатда сўз эркинлигини таъминлаш, оммавий ахборот воситаларини либераллаштириш бўйича кенг миқёсли ташкилий-хукуқий тадбирлар мажмуи амалга оширилди. Мамлакатда рўй бераётган ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ўзгартиришлар давлат бошқаруви органлари, оммавий ахборот воситалари ва бошқа жамоат институтларига ҳам катта ижобий таъсир кўрсатган бўлишига қарамасдан, улар ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни янада такомиллаштиришни талаб этмоқда.

Президент Ислом Каримов ўзининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Конунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 12 ноябрида ўтказилган қўшма мажлисидаги маърузасида мазкур муаммонинг долзарбилигини алоҳида таъкидлаб: “Ахборот эркинлигини таъминламасдан, ОАВларини одамлар ўз фикр ва ғояларини, нуқтаи назарлари ҳамда рўй бераётган воқеаларга ўз муносабатларини эркин ифода этиши мумкин бўлган майдонга айлантирмасдан, демократияни чукурлаштириш, аҳолининг сиёсий фаоллиги, мамлакат сиёсий ва ижтимоий ҳаётида унинг ҳақиқатдаги иштироки ҳақида сўз юритиш мумкин эмас. Фуқароларнинг ахборот соҳасидаги эркинлиги ва ҳуқуқларини таъминлаш, яъни ахборотни ва шахсий ғояларни олиш, тарқатиш эркинлиги ҳамда ҳуқуқларини амалга ошириш Ўзбекистонда демократик жамиятни қуришининг тамал тоши ҳисобланади”.

“Фуқароларнинг ахборот соҳасидаги эркинлиги ва ҳуқуқларини таъминлаш борасида бажарилган ишларни танқидий баҳолаб, оммавий ахборот воситалари ва давлат ҳокимият органлари ўртасидаги ўзаро муносабатларда устувор йўналишларни тўғри белгилаб беришга, жумладан, қуйидаги муаммоли масалаларни ҳал қилишга: ОАВларни назорат қилишнинг иқтисодий механизмларини, ахборот манбалари ёпиқлигини, шунингдек, ҳокимият органлари ва маъмурый тузилмалар томонидан ОАВ таҳририятларига кўрсатиладиган босимни йўқ қилишга алоҳида эътиборни қаратиш керак” – дей таъкидлаб ўтди Президентимиз ўз маърузасида.

Махаллий ҳокимият органлари тузилмасида ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш концепцияси (бундан кейин – Концепция) вужудга келаётган вазиятнинг таҳлили, ахборот соҳасида вилоят ва туман даражасида маҳаллий ҳокимият органлари мақсадларининг йигиндиси, уларга эришишнинг стратегик йўналишлари, шунингдек, Жиззах ва Наманган вилоятлари мисолида уларни амалга ошириш бўйича вазифалардан иборат.

1.2. Концепциянинг ҳуқуқий асоси.

Концепциянинг ҳуқуқий асосини қуийдагилар ташкил этади:

✓ Ўзбекистон Республикаси Конституцияси (*Конуннинг 470-II-сон, 24.04.2003 й. таҳририда*),

Қонунлар:

✓ «Ахборот эркинлигининг тамойиллари ва кафолатлари тўғрисида» (439-II-сон, 12.12.2002 й.),

✓ «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида» (400-I-сон, 24.04.1997 й.),

✓ «Давлат сирларини саклаш тўғрисида» (848-XII-сон, 7.05.1993 й.),

✓ Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ахборот-коммуникация технологияларини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори (ПҚ-117-сон, 8.07.2005 й.),

✓ Интернет тармогида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат портали тўғрисидаги Низом (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 17.12.2007 й.даги 259-сонли қарорига I-илова),

✓ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ахборотлаштириш соҳасида норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори (256-сон, 22.11.2005 й.),

✓ Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситалари вакилларини давлат ҳокимиияти органлари хузурида аккредитация қилиш тартиби тўғрисидаги Низом (*Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 23.11.2006 й.даги 243-сонли қарорига илова*),

✓ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори (203-сон, 22.09.2006 й.).

✓ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, жойлардаги давлат ҳокимиятининг юридик ва жисмоний шахслар билан ўзаро алоқаларини янада такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори (181-сон, 23.08.2007 й.).

✓ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Хукумат порталига ахборотларни тақдим этиш ва жойлаштириш тартиби тўғрисида»ги қарори (116-сон, 21.04.2009 й.).

1.3. Атама ва таърифлар.

Концепцияда қўйидаги атама ва таърифлардан фойдаланилган:

ахборот – шахслар, предметлар, далиллар, воқеалар, ҳодисалар ва жараёнлар ҳақидаги маълумот, уни тақдим этиш манбаси ва шаклидан қатъи назар;

ахборот эгаси – мазкур маълумот унинг маблағи эвазига сотиб олинган ёки ўзга қонуний йўл билан олинган субъект (юридик, жисмоний шахслар, давлат органлари), маълумотга эгалик қилиш, фойдаланиш ва тасарруф этишни амалга оширади;

ахборотлаштириш – ахборот ресурсларини шакллантириш ва улардан фойдаланиш асосида фуқаролар, давлат ҳокимияти органлари, маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш органлари, ташкилотлар, жамоат бирлашмаларининг ахборот борасидаги эҳтиёжини кондириш ва хуқуқларини амалга ошириш учун мақбул шароит яратилишининг тартибли ижтимоий-иктисодий ва илмий-техник жараёни;

ахборот ресурслари – алоҳида хужжатлар, алоҳида хужжат массивлари, ахборот тизимлари (кутубхоналар, архивлар, фондлар, маълумот банклари ва б.)даги хужжатлар ва хужжат массивлари;

ягона ахборот макони – ягона тамойиллар асосида ва умумий қоидаларга кўра амал қилувчи ҳамда ташкилот ва фуқароларнинг ахборот борасида ўзаро таъсир кўрсатишини таъминловчи маълумот базалари ва банклари, уларни юритиш ва фойдаланиш технологиялари, ахборот-телеқоммуникация тизими ва тармоқлари мажмуи;

ахборот инфратузилмаси – ташкилий тузилмалар ва мажмуя ичидаги ахборот борасида ўзаро таъсир кўрсатиш воситалари;

ахборот сиёсати – жамиятда ахборот жараёнларини бошқариш соҳасидаги тамойил, меъёр ва амалий ҳаракатлар мажмуи;

ахборот тизими – ташкилий тартиблаштирилган хужжатлар, шу жумладан, электрон-ҳисоблаш техникаси ва алоқа воситаларидан фойдаланган ҳолда ахборот технологиялари мажмуи, ахборот жараёнларини амалга оширувчи;

ахборот соҳаси – ахборотни яратиш, уни ишлаш ва истеъмол қилиш билан боғлиқ субъектлар фаолияти соҳаси;

ахборот фойдаланувчиси – ахборот тизими ёки мулқдор (воситачи)га унга керак бўлган ахборотни олиш учун мурожаат этувчи ҳамда қонун ёки мулқдор (воситачи) томонидан белгиланган хуқуқ доирасида ундан фойдаланувчи субъект;

махфий ахборот – қонунчиликка мувофиқ ундан фойдаланиш чекланадиган хужжатлаштирилган ахборот;

оммавий ахборот – шахсларнинг чекланмаган доираси учун мўлжалланган хужжатлаштирилган ахборот, аудио, аудио-визуал, босма ҳамда бошқа маълумот ва материаллар;

хужжатлаштирилган ахборот – моддий ташувчида уни идентификация қилиш учун имкон берадиган реквизитлари билан қайд этилган ахборот;

ахборот муҳофазаси – ахборот хавфсизлигига таҳдидларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини бартараф этиш бўйича чоралар;

ахборот хавфсизлиги – ахборот соҳасида шахс, жамият ва давлат манфаатларини муҳофаза қилинганлиги ҳолати;

электрон хукумат – ҳокимият органлари ва жамиятни ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда ахборот борасида ўзаро таъсир кўрсатишини билдирувчи атама.

II. ВАЗИЯТ ТАҲЛИЛИ

Ҳокимиятнинг шаффоғлиги ва унинг фаолияти ҳақида ахборот очиқлиги механизмлари воқеликка айланмагунига қадар, давлат бошқарувини такомиллаштириш борасидаги барча чоралар фақат декларатив меъёргилича қолади. Шу муносабат билан қайд этилган муаммоларни ҳал қилишда БМТ Таракқиёт Дастирининг “Маҳаллий бошқарув тизимини қўллаб-қувватлаш: фуқаролар иштироки ва ҳамкорлик” лойиҳаси доирасида ўтказилган фуқароларни ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш ҳуқуқини амалга оширишнинг турли жиҳатларини тадқиқ этиш, мазкур ҳуқуқнинг асослари ҳамда ундан фойдаланиш амалиёти ва жойларда ҳокимият органлари томонидан таъминланганлиги таҳлил қилинган.

2.1. Конунчилик таҳлили.

Аҳолининг ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш соҳасидаги конунчиликни ҳуқуқий тадқиқ этишдан асосий мақсад – маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотдан фойдаланишга оид қонунчиликни амалдаги ҳолатини ҳамда мазкур қонунчиликни Ўзбекистоннинг Жиззах ва Наманган вилоятларида қўллаш амалиётини баҳолашдан иборат.

Хозирги вактга кадар жамоатчиликни ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш ҳуқуқи амалга оширилишини норматив-ҳуқуқий тартибга солишининг кўп масалалари бундай кенг қамровли тарзда ўрганилмаган ва таҳлил этилмаган ёки етарли даражада ўрганилмаган эди. Бугунги кунда жисмоний ва юридик шахсларни ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш ҳуқуқини таъминлаш муаммосига Ўзбекистон Республикаси Конституцияси меъёрлари билан кафолатланган ахборотдан фойдаланиш ҳуқуқини ташкил этувчи кўп жиҳатлардан бири сифатидагина қаралар эди.

Бунда, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши томонидан 1992 йил 8 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституцияси (Қонуннинг 24.04.2003 й.даги 470-II-сон таҳририда)нинг 29-моддасига мувофиқ, “ҳар ким ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга, амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган ахборот ва қонун билан белгиланган бошқа чеклашлар бундан мустаснодир. Фикр юритиш ва уни ифодалаш эркинлиги фақат давлат сири ва бошқа сирларга тааллуқли бўлган тақдирдагина қонун билан чекланиши мумкин”.

Қайд этилган конституциявий меъёр ахборот эркинлиги, давлат органлари, маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш органларининг очиқлиги, шунингдек, улар қабул қиласидан қарорларнинг очиқ ва ошкоралигини таъминлаш масалаларида тартибга солувчи бош ҳуқуқий восита хисобланади.

Конституциянинг 30-моддасига мувофиқ, “Ўзбекистон Республикасининг барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахслари фуқароларга уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига даҳлдор бўлган хужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиб чиқиш имкониятини яратиб бериши лозим”.

Бундан ташқари, амалдаги қонунчилик ахборот соҳасини тартибга солувчи ва ахборотдан фойдаланишни чекловчи қатор норматив-ҳуқуқий хужжат (НҲҲ)ларни ўз ичига олади. Мазкур НҲҲлар, жумладан, давлат бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқасини (айниқса, маҳаллий даражада) фаоллаштиришга чакиради. Бу уларнинг қисқача тавсифи билан тасдиqlанади.

Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 12 декабрдаги 439-II-сонли “Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида”ги Қонуни. Мазкур НҲҲ “ахборот”, “ахборот эгаси”, “ахборот муҳофазаси”, “ахборот ресурслари” каби асосий тушунчаларни таърифлайди. Шунингдек, хужжатда маҳфий ахборотга нималар кириши аниқлаштирилади, ахборотни олиш тартиби ва унинг аризачи сўровига кўра тақдим этилиши керак бўлган чегаравий (30 кундан ошмаган) муддати белгиланади. Қонуннинг 8-мода иккинчи қисми Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 30-моддасида мустаҳкамланган қоидага таянган ва кенгайтирган ҳолда, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ҳамда уларнинг мансабдор шахслари қонунчилик билан белгиланган тартибда ҳар кимга унинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига даҳлдор бўлган ахборот билан танишиш имкониятини таъминлаши, қулай ахборот ресурсларини ташкил этиши, фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва мажбуриятлари, уларнинг хавфсизлиги масалалари ҳамда ижтимоий қизиқиши ўйғотадиган бошқа масалалар борасида фойдаланувчиларни ахборот билан оммавий таъминлашни амалга ошириши кераклиги қайд этилади. Қонуннинг 12-, 13-, 14-, 15-моддаларида (шахс, жамият, давлатнинг) ахборот хавфсизлигини таъминлашга эътибор қаратилган.

Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 24 апрелдаги 400-I-сонли “Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида”ги Қонуни. Мазкур хужжат ҳар кимнинг ахборотни излаш, олиш, тадқиқ этиш, узатиш ва тарқатиш ҳуқуқига эгалиги белгилаб берилган конституциявий ҳуқуқини амалга ошириш жараённида юзага келадиган муносабатларни тартибга солади. Ахборотдан фойдаланиш

эркинлиги асосий тамойилларини, сўров шакллари ва уни кўриб чиқиши муддатлари, ахборотни тақдим этишдан бош тортиш учун жавобгарликни белгилайди. Умуман, мазкур НХХнинг коидалари “Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида”ги Қонунда белгилаб берилган нормаларга ўхшаш ва уни тўлдиради.

Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 7 майдаги 848-ХII-сонли “Давлат сирларини сақлаш тўғрисида”ти Қонуни. Бу хужжатда “давлат сирлари” тушунчаси очиб берилади, давлат сирларига таалуқли ахборот рўйхати келтирилади, уларни республика Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгилаб берилган муҳофаза қилиш тизими ҳамда ахборотни маҳфийлаштириш муддатлари ҳақида сўз юритилади. Давлат сирлари давлат, ҳарбий ва хизмат сирига бўлиниши қайд этилади. Ошкор этилиши республика ҳарбий-иктисодий салоҳиятининг сифат ҳолатига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ёки Ўзбекистоннинг мудофаа қобилияти, давлат хавфсизлиги, иктисодий ва сиёсий манфаатлари учун бошқа оғир оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган маълумот давлат сирини ташкил этади. Ошкор этилиши Ўзбекистон мудофаа қобилияти, давлат хавфсизлиги ҳамда ҳарбий кучлари учун оғир оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган ҳарбий характердаги маълумот ҳарбий сирни ташкил этади. Ошкор этилиши мамлакат манфаатига зарар етказиши мумкин бўлган фан, техника, ишлаб чиқариш ва бошқарув соҳасидаги маълумотлар хизмат сирига киради.

Шунингдек, Қонунда давлат сирлари сақланганлиги таъминланиши устидан назоратни ташкил этувчи Миллий хавфсизлик хизматининг ваколатлари ҳам санаб ўтилган.

Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат портали тўғрисидаги Низом (Вазирлар Маҳкамасининг 17.12.2007 й.даги 259-сонли қарорига I-илова). Мазкур НХХ Интернет тармоғида Ўзбекистоннинг жамоат-сиёсий ҳамда ижтимоий-иктисодий ҳаёти ҳақида ахборотни тарқатиш, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, жойлардаги давлат ҳокимияти фаолиятини кенг ёритиш, шунингдек, улар томонидан ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда ахборот тақдим этиши мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат порталини ташкил этиш, ривожлантириш, тизимли қўллаб-қувватлаш ва ахборот таъминоти бўйича умумий талабларни белгилаб беради.

Хужжатда қайд этилишича, бошқарув органлари томонидан порталда жойлаштириш учун тақдим этиладиган ахборот долзарб, ишончли, яхлит, блоклар бўйича мазмунан аниқ тузилган ва тақсимланган бўлиши керак. Ўз навбатида, уларнинг тузилмасида фақат профессионал, яхши ўқитилган ахборот хизмати мавжуд бўлганидагина бунга эришиши имконияти бўлади.

Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикаси Ҳукумат порталида ахборотни жойлаштириш учун Вазирлар Маҳкамаси Ижроия аппарати тузилмавий бўлинмалари томонидан ахборотни тақдим этиш тартиби тўғрисидаги Низом – Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 21 апрелда 116-сонли қарори билан тасдиқланган. Хужжат Ўзбекистон Республикаси Ҳукумат порталида жойлаштириш учун Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг матбуот котиби, ахборот-таҳлил департаментлари, Вазирлар Маҳкамаси бошқарма ва бўлимлари томонидан ахборотни тақдим этиш тартибини белгилаб беради.

Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикаси Ҳукумат порталида ахборотни жойлаштириш учун давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари томонидан ахборотни тақдим этиш тартиби тўғрисидаги Намунавий низом (Вазирлар Маҳкамасининг 21.04.2009 й.даги 116-сонли қарорига 2-Илова). Бу хужжат давлат ва хўжалик бошқаруви, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари ахборот хизматлари томонидан ахборотни тақдим этиш тартибини белгилаб беради. Мазкур хужжатда Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган ахборот рўйхати қайд этилган бўлиб, унга кўра бошқарув органлари ўз фаолияти ҳақидаги ахборотни кенг омма учун тақдим этишлари шарт. Жойлардаги ҳокимият органлари қандай ахборотни тақдим этиши ҳақида Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикаси Ҳукумат порталида ахборотни жойлаштириш учун тақдим этиладиган ахборот рўйхатининг 11, 21, 22, 26, 37, 39 95, 96, 101, 102-бандларида сўз юритилади (Вазирлар Маҳкамасининг 21.04.2009 й.даги 116-сонли қарорига I-илова).

Давлат ахборот ресурсларини шакллантириш тартиби тўғрисидаги Низом (Вазирлар Маҳкамасининг 22.11.2005 й.даги 256-сонли қарорига I-Илова). Хужжат давлат органларида ахборотни хужжатлаштиришга, давлат ахборот ресурсларини шакллантириш ва ундан фойдаланишга нисабатан асосий талабларни белгилаб беради. Унда давлат ахборот ресурслари турлари келтирилган, уларнинг хавфсизлигини таъминлаш бўйича чоралар қайд этилган, давлат ахборот ресурсларини шакллантириш ва фойдаланиш учун жавобгар давлат органларининг ҳуқуқ, мажбурият ва жавобгарлиги белгилаб берилган.

Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситалари вакилларини давлат ҳокимият органлари ҳузурида аккредитация қилиш тартиби тўғрисидаги Низом (Вазирлар Маҳкамасининг

23.11.2006 й.даги 243-сонли қарорига илова). Хужжатда давлат ҳокимияти органлари фаолиятини ўз вақтида ва холис ёритилиши учун зарурий шартларни ташкил этиш мақсадида, Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситалари вакилларини давлат ва маҳаллий ижроия ҳокимияти органлари ҳузурида аккредитация қилиш тартиби кўзда тутилган. Бошқарув органи ҳузурида аккредитация қилинган музкур орган ахборот хизматига мукобил бўлиб хизмат қиласди, чунки унинг фаолияти ҳақида ахборотга эга бўлиб, тегишлича, музкур фаолиятни ёритади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 22 сентябрдаги “Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқаларини ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида”ги 203-сонли қарори ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз. Музкур ҳужжатга мувофиқ, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари фаолияти тўғрисида аҳоли, миллий ва хорижий оммавий ахборот воситаларини ахборот билан таъминлаш самарадорлигини ошириш мақсадида, давлат ҳокимияти органларига қўйидаги кўрсатмалар берилган:

1) ўз идоралари ходимлари умумий сони доирасида ахборот хизматларини ташкил этиб, уларнинг асосий вазифалари этиб қўйидагилар белгилансин:

- идора раҳбарияти томонидан белгиланадиган ахборот сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишда иштирок этиш;

- миллий оммавий ахборот воситаларида идора фаолияти соҳасида норматив-хукукий ҳужжатларнинг чоп этилишини таъминлаш;

- миллий ва хорижий оммавий ахборот воситаларида музкур идора фаолиятининг долзарб жиҳатларини, шунингдек, тегишли соҳада амалга оширилаётган ягона давлат сиёсатини ёритиш;

- Интернет тармоғида идора веб-ресурсларини ташкил этиш, уларнинг самараали фаолият юритишини таъминлаш;

- идора фаолияти борасида ижтимоий фикрни шакллантирган ҳамда миллий ва хорижий оммавий ахборот воиталари нуқтаи назарини таҳлил қилиш ва бу ҳақда идора раҳбариятини хабардор этиш;

2) икки ойлик муддатда:

- лойихаларни ишлаб чиқиши ҳамда экспертизадан ўтказиши ва шундан кейин тегишли идора раҳбари томонидан тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасининг Ахборот технологиялари ва телекоммуникациялар масалалари бўйича мажмууга кўриб чиқиши учун киритиш;

- ахборот хизматларини журналистика соҳасидаги юқори малакали мутахассислар билан тўлдириш, жамоатчилик билан алоқаларни ташкил қилиш;

3) ахборот хизматини унинг ишини самараали ташкил этиши учун зарур бўлган замонавий моддий-техник база билан таъминлаш;

4) ахборот хизматини идоранинг бошқа бўлинмалари, идорага бўйсунувчи тузилмалари билан ўзаро алоқаларни талаб даражасида йўлга қўйиш;

5) ахборот хизматлари томонидан мунтазам равишда (камида бир ойда бир марта) маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари билан матбуот конференциялари, брифинглар ўтказилишини йўлга қўйиш;

6) бир ойлик муддатда шархланётган Низомдан келиб чиқсан ҳолда идоранинг норматив ҳужжатларига тегишли ўзгартиши ва қўшимчалар киритиш.

Вазирлар Маҳкамасининг қайд этилган қарори билан **Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг ахборот хизмати тўғрисидаги намунали Низом** тасдиқланган бўлиб, унда ахборот хизматларининг асосий вазифа, функция, хукуқ ва мажбуриятлари белгилаб берилган, жумладан:

- ахборотни йиғиши ва ишлаш;

- хабарларни тайёрлаш ва тарқатиш;

- идора фаолияти, тегишли соҳада давлат сиёсатини амалга ошириш масалаларига оид телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар тайёрлаш;

- раҳбарият ва идора ходимларининг оммавий ахборот воситалари вакиллари билан матбуот конференциялари, брифинглар, интервью ҳамда бошқа учрашувларини ташкил этиши;

- идора фаолияти масалалари юзасидан ижтимоий фикрни шакллантириш ҳамда миллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари нуқтаи назарини ўрганиш борасида таҳлилий иш олиб бориш;

- идора раҳбарияти учун долзарб мавзулардаги мақолалар шарҳини тайёрлаш;

- идора фаолиятини мумкин қадар тўлиқ ва холис ёритиш мақсадида миллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари ва журналистлар билан алоқаларни йўлга қўйиш;

- Интернет тармоғида идора веб-сайтини ташкил этиши ҳамда уни замонавий даражада қўллаб-куватлаб бориш.

Хозирги вактда давлат органлари томонидан жамият (*фуқаролар, хўжалик юритувчи субъектлар ва ОАВлари*)га керакли ахборотни тақдим этиш, улар тузилмасига замонавий технология ва ахборот ресурсларидан фойдаланган ҳолда тўлақонли ахборот хизматларини татбиқ этиш, мазкур органлар томонидан (барча даражаларда) интерактив хизматлар кўрсатилишини ташкил этиш юзасидан амалдаги қонунчиликни ислоҳ этиш борасида фаол иш олиб борилмоқда.

Бунда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 8 июлдаги “**Ахборот-коммуникация технологияларини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида**”ги ПҚ-117-сонли қарорини ҳамда қайд этилган органлар фаолияти самарадорлигини ошириш, ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда уларнинг жисмоний ва юридик шахслар билан биргалиқдаги ҳаракати тезкорлигини таъминлаш мақсадида қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 23 августдаги “**Давлат ва хўжалик бошқаруви, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ахборот-коммуникация технологияядан фойдаланган ҳолда юридик ва жисмоний шахслар билан ўзаро ҳамкорлигини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида**”ги 181-сонли қарорига мувофиқ, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги зиммасига куйидагиларни кўзда тутувчи мажбуриятлар юклатилган эди:

- уч ойлик муддатда ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда интерактив давлат хизматлари кўрсатилишини таъминлаш бўйича тадбирлар режасини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш;
- тақдим этилаётган интерактив давлат хизматларини кўрсатиш ва турларини кенгайтириш, юридик ҳамда жисмоний шахсларнинг интерактив давлат хизматларидан сифатли фойдаланишини таъминлаш, ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш йўли билан давлат ва хўжалик бошқаруви, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича чоралар кўриш.

Юқорида қайд этилган қарор билан **Ахборот-коммуникация технологияларини қўллаган ҳолда интерактив давлат хизматлари тўғрисидаги Низом ҳамда Базавий интерактив хизматлар рўйхати** тасдиқланди. Мазкур рўйхатга мувофиқ, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, хусусан, Намангандан Жиззах вилоятлари ҳокимларни зиммасига ҳам интерактив хизматлар кўрсатишни йўлга қўйиш доирасида тузилма, унинг таркиби, функциялари, вазифалари, ваколатлари ва асосий фаолияти ҳамда фуқаролар мурожаатларини кўриб чиқиши тартиби тўғрисидаги ахборотни тақдим этиш юзасидан кўрсатма берилган эди.

Афсуски, бугунги кунда амалда жамоатчилик билан алоқалар бўйича ва ахборот хизматлари аксарият бошқарув органлари (acosan вазирлик ва идоралар) тузилмаларида ташкил этилган холос. Шу билан бирга, қайд этилган хизматлар ходимларининг штатлардаги сони, аксарият ҳолларда 1-2 кишини ташкил этади.

Мисол учун бугунги кунда, ахборот хизматлари қуйидаги тузилмаларда фаолият кўрсатмоқда:

- Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш Давлат қўмитаси марказий аппаратида – 1 киши;

▪ Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги марказий аппаратида – 1 киши;

▪ Ўзбекистон Республикаси Давлат солик қўмитаси марказий аппаратида – 3 киши;

▪ Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги марказий аппаратида – 1 киши;

▪ Ўзбекистон Республикаси Кишлөк ва сув хўжалиги вазирлиги марказий аппаратида – 2 киши;

▪ Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги марказий аппаратида – 5 киши ва ҳ.к.

Вазирлик ва идораларнинг вилоят бошқармалари тузилмалари (*вилоят соглиқни сақлаши бўлими, вилоят меҳнат бўлими, вилоят Халқ таълими бўлими ва ҳ.к.*)да эса ахборот хизматлари ташкил этилмаган. Уларнинг функцияларини бошқа бўлимлар қисман бажариб келмоқда. Буни лойиҳа доирасида Жиззах ва Намангандан вилоятлари давлат бошқаруви органлари вакиллари томонидан тақдим этилган маълумотлар ҳам тасдиқлайди.

Бироқ, шуни ҳам айтиш керакки, ахборот хизматлари мавжуд эмаслигига қарамасдан, вазирлик ва идораларнинг вилоят бошқармалари вақти-вақти билан радио ва телевидение орқали чиқишилар ташкил этишади, брифинглар ва матбуот конференциялари ўтказишади, ОАВларида ўз ахборотларини эълон қилишади ва бу уларни ижобий томондан тавсифлайди.

Афсуски, бугунги кунда вилоятга бўйсунувчи бўлинмалар (*вилоят соглиқни сақлаши, меҳнат, халқ таълими бўлимлари ва ҳ.к.*)да веб-сайтлар мавжуд эмас.

Намангандан Жиззах вилоятлари вилоят ҳамда туман ҳокимларига келсак, уларда, одатда, ахборот хизматлари функцияларини ташкилотлар, фуқаролар ва ОАВлардан тегишли сўровлар келиб тушадиган бўлим (mansabдор шахс)лар бажаради. Бу вилоятларда ахборот хизматларининг алоҳида бўлинмалари ҳалигача ташкил этилмаган. Масалан, Жиззах вилоят ҳокимлигидан олинган маълумотга кўра, унда ахборот хизмати функцияларини “Маънавият ва маърифат” бўлими бажаради. Намангандан

вилоят ҳокимлиги тузилмасида жамоатчилик билан алоқалар бўйича бўлим мавжуд, лекин бу бўлимга ходимлар ишга қабул қилинмаган (*07.2010 йил ҳолатига бўлган маълумот*).

Шунингдек, Жиззах ва Наманган вилоятларидағи минтақавий вакиллардан олинган маълумотга мувофиқ:

Наманган вилоят ҳокимлигининг жамоатчилик билан алоқалар бўйича бўлими бевосита ўз ихтиёрида 1 та компьютер, телевидение ва видеоаппаратурага эга. Бундан ташқари ҳокимлик бошқа оғис техникасига, шунингдек, 2 та фотоаппаратга ҳам эга. Ҳокимлик вакиллари томонидан вақти-вақти билан радио ва телевидение орқали чиқишилар ташкил этилмоқда, брифинг ва матбуот конференциялари ўтказилади, ОАВларида ахборотлар эълон қилинади.

Жиззах вилоят ҳокимлиги ҳам компьютер техникаси, телевидение ва видеоаппаратура, факсларга эга. Мунтазам равишда радио ва телевидение орқали чиқишилар ташкил этилмоқда, брифинг ва матбуот конференциялари ўтказилади, ОАВларида ахборотлар эълон қилинади.

Жиззах вилоят ҳокимлигининг ҳам, Наманган вилоят ҳокимлигининг ҳам Интернет тармоғида веб-сайтлар бор (namangan.uz, jizzax.uz). Уларда янгиликлар, ҳоким ва бошқа мансабдор шахсларнинг маърузалари жойлаштирилган. Ўтказилган тадқиқотларнинг кўрсатишича, мазкур сайтларда фуқаролар ва тадбиркорлар учун фойдали маълумотлар етарли эмас. Хусусан, jizzax.uz сайтида тадбиркорлар томонидан тўланиши керак бўлган маҳаллий солиқ ва йиғимлар ҳақида маълумот мавжуд эмас (*Наманган вилоят ҳокимлиги сайтида маҳаллий солиқ ва йиғимлар ҳақида маълумот тақдим этилган, лекин фақат давлат тилида*); jizzax.uz сайтининг “Ҳоким қарорлари” бўлимида ягона хужжат жойлаштирилган бўлиб бу – Жиззах вилояти ҳокимининг 2010 йил 3 июлдаги Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўн тўққиз йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисидаги қароридир. Веб-сайтлар Интернет тармоғига 2009 йилда жойлаштирилганлигига қарамасдан, қолган қатор бўлимлар узоқ вақтдан бўён “тўлдириш” режимида турибди. (*Қайд этилганларнинг барчаси кўрсатилган сайtlar sahifalarining скриншотлари билан тасдиқланган*).

Шундай қилиб, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 22 сентябрдаги “Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 203-сонли қарори бажарилмаган, деб бўлмайди. Лекин, унда кўрсатилган кўп қоидалар амалга оширилмай қолмоқда. Эҳтимол, бунинг сабаби давлат бошқаруви ва ҳокимият маҳаллий органларида тўлақонли ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш ҳамда уларнинг барқарор ва сифатли фаолиятини таъминлаш учун молиявий имкониятларнинг йўқлиги бўлгандир. Манфаатдор шахсларнинг бошқарув органлари фаолияти ҳақидаги маълумотдан фойдаланишининг аниқ механизми ва ҳукуқий воситалари мавжуд эмаслиги ҳам қайд этилган НХҲнинг қоидаларини амалга оширишга салбий таъсир кўрсатади. Бироқ, қайд этиш жоизки, Вазирлар Маҳкамасининг юқоридаги қарорида туман ҳокимлари ҳамда вазирлик ва идоралар бўлинмаларида ахборот хизматларини ташкил этиш кўзда тутилмаган эди.

Жамоатчиликни ахборот билан таъминлаш борасидаги қонунчилик соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар ва энг янги ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш бўйича олиб борилаётган ишларга қарамасдан, кўп маълумот ва ахборот (улар давлат сирини ташкил этмаса ҳам)лар ёпиқлигича қолмоқда. Ўз навбатида, ҳокимлик органларидан жамиятга (*фуқаролар, юридик шахслар, ОАВларга*) мунтазам етказилаётган ахборот оқими ва унинг акси ҳам давлат ҳокимияти вакилларига, бир томондан, ишонч мухитини яратиш, бошқа томондан эса, ўз ҳаракатларини хабарлар оқими йўли билан тасдиқлаш имконини берган бўлар эди.

Юқорида келтирилган далиллар асосида қўйидаги хуносага келиш мумкин: давлат бошқаруви ва маҳаллий ҳокимият органлари илгор технологияларни ўзлаштиришда ортда қолмоқда, ахборот хизмати етарли даражада молиялаштирилмаяпти, вақти-вақти билан – бир тадбирдан бошқасига ўтган ҳолда бу борадаги фаолият алоҳида-алоҳида, тартибсиз ташкил этилмоқда. Вилоят бўлинмалари фаолияти ҳақидаги ахборотни топиш – қийин масала, туман бўлинмаларига тааллуқли ахборотлар эса – бундан ҳам мушкул.

2.2. Ижтимоий сўров натижалари таҳлили.

Ахборотдан фодаланиш ҳукуқини амалга ошириш жараёнида юзага келадиган муаммолар кенг аудитория томонидан қай даражада қабул қилинганини аниқлаш учун, аҳоли ҳамда ҳокимлик органларига ахборот учун мунтазам равишда мурожаат этувчи, баъзи бир профессионал ҳамжамиятлар вакиллари, шунингдек, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари ходимларининг репрезентатив минтақавий сўрови ўтказилди.

Сўров 2 та вилоят маркази (Жиззах ш. ва Наманган ш.) да ва 6 та туман (Жиззах вилоятининг Пахтакор, Дўстлик ва Ғаллаорол ҳамда Наманган вилоятининг Наманган, Мингбулоқ ва Уйчи

туманлари) да ўтказилди. Умумий танланган контингент – 1000 киши. Фуқаролик жамияти институтлари вакиллари (*ННТ, ХТМШ, ногиронлар жамиятлари, маҳалла қўмиталари ва б.и.*), ОАВлари ходимлари, фермерлар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқарувчилари, кичик ва хусусий тадбиркорлик вакиллари 352 респондентни, уй бекалари – 552, ҳокимликлар ходимлари ва давлат хизматчилари (*ҳудудий (вилоят ва туман) соглиҳи сақлаш, таълим, статистика, кредит-молия соҳаси бўлинмалари ходимлари*) – 96 нафарни ташкил этди.

Тадқиқот давомида Жиззах вилоятида сўралган 98,45 фоиз ҳамда Наманган вилоятидаги 99,56 фоиз респондентларда ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборот олиш эҳтиёжи намоён бўлди. Бироқ, ҳар хил минтақаларда у ёки бу ахборотни олиш эҳтиёжи турлича. Маълумоти, касбий мақоми ёки вазиятга боғлиқ тарзда ахборот олиш эҳтиёжи, жумладан, ахборотнинг ҳар хил тоифаларига қараб, унинг сифатига талаб ортиб бормоқда.

Олинаётган ахборотнинг тўлиқлиги, ўз вақтида олинганлиги ва тўғрилигига ишонмасликни ҳам ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотга нисбатан, ҳам ҳокимият органларининг ўзига нисбатан ишончсизлик сифатида изоҳлаш мумкин. Ахборотга бўлган эҳтиёж унинг сифат баҳосига ҳам таъсир этади. Сўров натижаларига кўра, респондентлар асосан ахборотнинг тўлиқлиги, уни тақдим этиш муддати ва ишонлилигидан қисман қониқишиларини билдиришди. Бунда, Жиззах вилоятида сўралганларнинг тахминан 44 фоизи ва Наманган вилоятида – қарийб 37 фоизи режадаги барча ахборот сифатидан тўлиқ қониқиши ҳосил қилганлигини айтган.

Наманган вилоятида ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш ҳуқуки бўйича омма берган баҳони ишонч билан қониқарли, дейиш мумкин. 19,21 фоиз респондентлар ўзлари ҳуқуки тўлиқ бажарилган, деб ҳисоблайди, сўралганларнинг 57,84 фоизи ўз ҳуқуки қисман бажарилган, 9,71 фоизи эса – мутлақо бажарилмаган, деб ҳисоблайди. Қолган 13,25 фоиз респондентлар бу саволга жавоб беришга қийналган. Жиззах вилоятида респондентлар бундан кўра ишончли кайфиятда: сўралганларнинг 27,56 фоизи фикрича, уларнинг ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотдан фойдаланиш ҳуқуки тўлиқ бажарилган, 51,99 фоизи эса қисман бажарилганини эътироф этишди.

Оммавий ахборот воситалари орасида марказий ва маҳаллий телевидение етакчи мавқега эга. У ҳокимият органлари фаолияти ҳақида энг кўп фойдаланиладиган ахборот манбаи ҳисобланиб, буни сўралганларнинг ўртача ҳисобда 90 фоизи қайд этишди. 69,4 фоиз респондентларнинг фикрича, марказий ва маҳаллий матбуот (газета, журналлар) ҳам оммалашган ахборот манбаи ҳисобланади.

Ваколатли одамлар (*маҳалла, ҳокимият вакиллари*) билан мулоқотни ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборот олишнинг аҳамиятли усулига киритиш мумкин – сўралганларнинг 37,45 фоизи ундан фойдаланади. Сўров ўтказилганларнинг жавобларини баҳолаб айтиш мумкинки, улар етарли даражада бир хил – жавобларда ахборот манбаи жинси, ёши, яшаш жойи ва маълумоти даражасида ҳеч қандай боғланиш сезилмайди.

Сўралган фуқароларнинг фикрича, ҳокимият органлари фаолияти, жумладан, улар томонидан қабул қилинаётган норматив-ҳуқукий ҳужжатлар ҳақида асосан оммавий ахборот воситалари орқали билишади. Бироқ, уларни қизиқтираётган ахборот манбаидан фойдаланиш имконияти, одатда, барчада бир хил эмас. Ҳокимият органлари фаолиятига ахборот технологияларининг татбиқ этилиши, ўз расмий сайтларини ташкил этиши ва юритиши уларнинг фаолияти ҳақидаги ахборотдан ҳамма фойдаланишини таъминлашнинг қатор муҳим муаммоларини ҳал этиш имконини берган бўлар эди. Бироқ, аҳолининг ҳокимият органлари фаолияти ҳақида Интернет тармоғи орқали хабардор килиш, афсуски, чекланган ва мунтазам бўлмаган характеристерга эга. Сўров маълумотига кўра, ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборот олиш учун Интернетдан ўрта ҳисобда сўралганларнинг атиги 10,83 фоизи фойдаланишини айтган.

Сўралганлардан маҳаллий ҳокимият органлари вакиллари ва давлат хизматчилари эса ахборот бериш жараёнида аҳоли билан биргаликдаги ҳаракатнинг муҳимлигини тўлиқ англаб етганлиги маълум бўлган.

Шу билан бирга, аксарият ҳокимият ва бошқарув органлари ходимлари (86,18 фоизи), фуқароларнинг улар фаолияти ҳақида ахборот олиш ҳуқукини тан олган ҳолда, ўзларининг идоралари ва ҳокимликларида ахборотни олишда ҳеч қандай муаммо мавжуд эмас, деб ҳисоблайди.

Ҳокимият органи фаолияти ҳақида ахборот тарқатилишидан олдин, у саралаш механизмидан ўтказилади. Ахборотни тарқатиш учун айнан танлаб олиш ахборот сифатига таъсир этувчи элементлардан бири ҳисобланади. Мазкур танловнинг қандай ўтказилиши ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотдан фойдаланиш ҳуқукини амалга оширишга ҳам таъсир этади.

Респондентларнинг 14,78 фоизи тарқатиш ёки тақдим этиш учун мўлжалланган ахборотнинг раҳбарият билан келишилиши унинг ўз вақтида тарқалишига салбий таъсир кўрсатади, деб ҳисоблайди. Ҳокимият органи фаолияти ҳақида ахборотни органларнинг ўзи тайёрлайди, шу боисдан

респондентларнинг катта қисми (36,79 фоизи) ахборотни тарқатиш учун жавобгар ходимларининг малакаси билан боғлиқ муаммони қайд этишди. Сўралганлардан 89,59 фоизи ахборотни тақдим этиш махсус билим ва кўникмани талаб этади, деб ҳисоблайди.

Шунингдек, амалдорлар фуқароларнинг ўз фаолиятидан қониқиши даражаси ҳақидаги натижалар тўғрисида ҳеч нарса билишмайди. Ҳокимият органи фаолияти ҳақида ахборотни тарқатиш учун жавобгар бўлган ахборот хизматлари, таҳлилий бўлимлар, кўп ҳолларда ўз олдига одамлар фикрини билиш вазифасини қўйишимайди ҳам. Чунки, улар фуқаролар билан воситачилар – ОАВлар орқали ишлайди ва аксинча фуқаролардан ахборотни ҳам оммавий ахборот воситалари орқали олишни тавсия этишади.

Бундан ташқари, тадқиқот натижаларига кўра, аксарият ҳолларда давлат хизматчилари фуқароларни хабардор қилиш фаолиятини амалга ошириш вақтида қатор муаммоларга дуч келганликларини тасдиқлашди: хусусан, моддий, кадрлар ёки техник ресурслар этишмаслигини сезишади (34,06 фоиз). Ахборотдан фойдаланишнинг норматив-хуқуқий базаси ҳали етарли даражада ишланмаган (6,39 фоиз). Чекка туманларда телефон ва Интернет-алоқанинг аҳволи ҳам уларнинг барча эҳтиёжларини кондирмайди. Респондентлар аҳолининг ахборотни тақдим этиш ҳақида сўров беришни билмаслигини ҳам таъкидлаб ўтишди (20,06 фоиз).

Бу шароитда ҳокимият ва бошқарув органларининг ОАВлари ҳамда жамоат бирлашмалари билан биргаликдаги ҳаракатини бундан кўра амалий механизмларини ташкил этиш ниҳоятда зарурдир.

III. КОНЦЕПЦИЯНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

Замонавий босқичда ахборот ва билим ижтимоий-иқтисодий, илмий ва технологик ривожланишнинг муҳим ресурсига айланиб бормоқда. Идоравий ахборот ресурслари ва улар фойдаланувчиларининг пайдо бўлиши ҳамда ривожланиши ҳам уларнинг биргаликдаги ҳаракатини таъминлашга юкори даражали талаб кўймоқда. Шу сабабли, давлат бошқаруви маҳаллий органларининг ахборотлаштириш соҳасидаги сиёсати маҳаллий маъмуриятлар томонидан минтақалар ахолиси манфаати йўлида олиб бориладиган худудий ижтимоий-иқтисодий сиёсатнинг ажралмас қисмига айланиши ҳамда худудий ахборот инфратузилмасини ривожлантириш, маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш тизимини такомиллаштириш, фуқаролар ва хўжалик юритувчи субъектларнинг ахборот билан таъминланганлиги конституциявий хукуқ ва эҳтиёжларини қондиришга қаратилиши шарт.

Концепциянинг асосий мақсади қуйидагилардир:

- маҳаллий ҳокимият органларининг ОАВлари ва жамоат бирлашмалари билан биргаликдаги ҳаракатининг самарали механизмларини яратиш ҳамда бу механизмларнинг мазкур органларга юклатилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга хизмат қилишини таъминлаш;
- ахоли ва маҳаллий ҳокимият органлари ўртасида ўзаро ишонч ҳамда ҳамкорлик даражасини ошириш.

Кўйилган мақсадларни амалга оширишга ушбу вазифаларни ҳал этиш йўли билан эришиш мумкин:

- фуқароларни маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ўз вақтида ва холис хабардор этиш, давлат ва хўжалик бошқаруви соҳасида давлат сиёсатини тушунтириш;
- маҳаллий ҳокимият органлари ҳақида ахборот очиқлиги мезонларини ишлаб чиқиш ва уларни янада такомиллаштириш;
- минтақа даражасида акс алоқани ташкил этиш, ахоли ва маҳаллий ҳокимият органлари ўртасида ОАВлари ва жамоат бирлашмалари орқали ўзаро ишонч ҳамда ҳамкорликни ошириш борасида чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш;
- маҳаллий ҳокимият органлари фаолиятини ёритишда ОАВлари билан ижодий ҳамкорлик тартибини яратиш;
- маҳаллий ҳокимият органлари фаолиятини марказий ва минтақавий теле-, радио-, босма ҳамда электрон ОАВларида ёритишда уларни ахборот билан қўллаб-қувватлаш;
- қонунчиликка мувоғик, маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ишончсиз маълумотни ўз ичига олган материалларга зудлик билан жавоб қайтариш;
- ОАВлари, жисмоний ва юридик шахсларга маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги очиқ ахборотдан фойдаланишнинг ташкилий-хукуқий механизмларини ишлаб чиқиш;
- очиқ ахборот ресурсларини шакллантириш;
- маҳаллий давлат ва хўжалик бошқаруви соҳасига замонавий ахборот технологияларини татбиқ этиш ва улардан самарали фойдаланиш;
- ОАВлари ва жамоатчилик билан алоқаларни амалга оширувчи маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ҳамда малакасини оширишда давлат ва нодавлат таълим муассасаларининг имкониятларидан фойдаланиш.

Белгиланган мақсадларга эришиш ва қўйилган вазифаларни ҳал қилишнинг асосий шарти туман (шахар) ҳокимият органлари тузилмасида ахборот хизматларини ташкил этиш ҳисобланади.

IV. АХБОРОТ ХИЗМАТИНИНГ ТАКЛИФ ЭТИЛАЁТГАН МОДЕЛИ

Давлат ҳокимияти органларида ахборот хизматларининг вужудга келиши фаол ахборот сиёсатини олиб бориш зарурати билан баҳоланади. Ташқи муҳит билан муносабатларни қурган ҳолда, ахборот хизмати мазкур органлардан ташқарида турган тузилмалар билан ўзаро муносабатларни тартибиға солиши керак.

Айнан ахборот хизмати имкониятларидан давлат бошқаруви очиқлигини ошириш ва фуқаролар манфаатларига яқинлаштириш учун фойдаланиш мумкин. Давлат органлари ёпиқлиги, жамоатчилик билан биргаликдаги ҳаракатлар етарли эмаслиги ёки самарасизлиги фуқароларнинг ҳокимият органларига ишончсизлигига олиб келади. Шу сабабли, вилоят ва туман давлат тузилмалари доирасида ташкил этиладиган ахборот хизматлари маҳаллий ҳокимликлар фаолиятини тўлдириши ҳамда уларга асосий функцияларини бажаришда ёрдам бериши керак.

Ахборот хизмати фаолиятининг асосий мақсади – давлат бошқаруви ва ҳокимият органи фаолияти муваффақияти учун қулай ташқи ва ички ижтимоий-сийсий-психологик муҳитни яратишидир. Ахборот

хизмати фаолияти ҳар хил жамоатчилик гурухларига (кенг ёки маҳаллий жамоатчилик) ёки муайян мақсадларга эришиш (масалан, давлат бошқаруви органи имиджини шакллантириш)га мўлжалланган бир нечта йўналиш бўйича олиб борилиши мумкин.

Ахборот хизмати фаолиятининг асосий йўналишлари қуидагилар хисобланади: ОАВлари билан ишлаш (кенг жамоатчилик билан муносабатлар), маҳаллий жамоатчилик билан муносабатлар, вилоят ёки туман ҳокимлиги раҳбарияти билан муносабатлар, ходимлар билан муносабатлар.

Исталган даражадаги ахборот хизмати фаолиятининг асосий негизи жамоатчилик фикрига кўрсатиладиган таъсир хисобланади.

Ахборот хизмати фаолиятининг асосий функцияси жамоатчиликни оммавий ахборот воситалари орқали маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида хабардор қилиш хисобланади. Ахборот хизмати нормал фаолият юритиши учун бир нечта муҳим методологик тамойилларга риоя этиш зарур:

1) тизимлилик (*ахборот хизмати фаолиятида жамоатчилик билан биргаликдаги ҳаракатнинг муваффақиятли синалган йўллари, усуслари ва таомилларининг маълум бир мажмуудан фойдаланиши керак*);

2) айнан мослилилк (*ахборот хизматининг бутун тузилмаси, фаолият жабхаси ва барча технологиялари умуман, туман (вилоят) ҳокимлиги олдида турган мақсад ва вазифаларга мос бўлиши керак*);

3) ҳаракатчанлик (*ахборот хизмати шундай ташкил қилиниши керакки, янги омиллар ва шартшароитлар юзага келганда ҳам тузилма жиҳатидан ўзгариш ҳамда фаолият йўналишларини тўғрилашга қодир бўлиши шарт*).

Ахборот хизматининг мажбуриятларига қуидагилар кириши керак:

- ОАВлар мониторинги;
- журналистлар билан доимий алоқа;
- маърузалар ва матбуот релизларини тайёрлаш;
- давлат ҳокимияти органи ички ахборот майдонини шакллантириш;
- давлат ҳокимияти органи интернет-сайтини кўллаб-куvvatлаш ва ривожлантириш.

V. КОНЦЕПЦИЯ МАҚСАДЛАРИГА ЭРИШИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Яқин келажакда давлат бошқарувининг барча даражаларида ахборот ва ахборот технологияларининг роли ва аҳамияти ўсиб бориши муқаррар. Бироқ, қўйилган мақсадларга эришиш қатор ҳуқуқий, ташкилий-техникавий, молиявий муаммоларни ечиши, шунингдек, ахборот ресурсларини мувофиқлаштирган ҳолда шакллантириш ҳамда тарқатиш, маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматлари фаолияти мониторингини ўтказиш ва баҳолашни талаб этади. Маълумки, ахборот хизматлари ахборотни яратиш ва ундан фойдаланиш масалаларида мазкур органлар сиёсатини амалга оширади.

5.1. Ҳуқуқий тартибга солиши.

Конунчилик ҳужжатларига ўзгариш киритиш ёки жойларда ҳокимият органлари (*бизнинг ҳолатимизда Жиззах ва Наманганд вилоят, шаҳар ҳокимлеклари ва лойиҳада шитирок этаётган туманлар*) ахборот хизматлари фаолиятини аниқ белгилаб берувчи янги ҳужжатнинг қабул қилиниши ҳокимият органлари фаолиятини ахборотлаштириш соҳасини ҳуқуқий тартибга солиш муаммоларининг ҳал қилинишига қўмаклашган бўлар эди. Мазкур ҳужжатлар ижтимоий аҳамиятга эга бўлган маълумотларни тақдим этиш механизмини тўлиқ ҳажмда ишга туширади, жамоатчилик билан акс алоқани йўлга қўйиб, умуман олганда, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан ахборотни тақдим этиш соҳасини тартибга солишни кўзда тутади.

Аҳолининг маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборот билан таъминланганлиги самардорлигини ошириш, улар ишини такомиллаштиришга қаратилган норматив-ҳуқуқий характердаги таклифларни тайёрлаш вактида қуидагилар талаб этилади:

1) туман ҳокимлекларида ахборот хизматлари ташкил этилишини кўзда тутиш;

2) маҳфий ахборотга тааллуқли ахборот рўйхатини аниқ белгилаш (*ҳозирги кунда манфаатдор шахс томонидан талаб этилаётган ахборотни маҳфий ахборотга осонгина киритиб, уни беришидан боши тортиши мумкин*);

3) ҳокимият органлари томонидан жамоатчиликни хабардор қилиш бўйича ишнинг сифатини баҳолаш мезонларини ишлаб чиқиш, янги хисоб шакллари ва усусларини ҳамда улар фаолияти ҳақида ташки ахборотдан фойдаланишини тадбиқ этиш (*аҳоли томонидан ахборот мөвжуд эмаслиги ёки унинг*

сифати ёмонлиги ҳақидағи ёзма тарздаги шикоятлар қайд этилмайды; жамоатчилик билан акс алоқа заиф ривожланған);

4) ижтимоий ахамияттағы ахборотни ишлаб чиқарувчилари ва әгалари сифатида ҳокимият органлари томонидан ахборотни тақдим этиш ва тарқатиши тартибини жорий этиш (*амалиётта барча даражалардан ҳокимият органларининг мансабдор шахслари ахборотдан фойдаланишининг “рухсат этүвчи” тартибини күллашга уринишады*);

5) расмий ахборотнинг асосий турлари манбаларини ўрнатиши, уларнинг юридик мақомини ҳамда тақдим этилаётган ахборот сифати учун жавобгарлыкни аниклаш билан бирга (*ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотни тарқатиши масалаларида ОАВлари бошқа расмий манбаларнинг ўрнини босишига йўл қўйилмайды*);

6) ахборот-тарғибот тадбирлари даврийлигини ўрнатиши (*ахборотни олиши ҳуқуқини қандай амалга ошириши кераклиги ҳақида ахолини мунтазам равишда хабардор қилиши керак*);

7) пулли асосда тақдим этиладиган муайян ахборот рўйхатини аниклаш.

Ишлаб чиқувчилар томонидан ахборот хизмати институтини маҳаллий ҳокимият органлари тизимиға татбиқ этиши бўйича ҳуқуқий тавсиялар мажмуси тақлиф этилиб, бундан кейин 3-иловага мувофиқ, уларни амалдаги қонунчиликка киритилиши кўзда тутилган.

5.2. Ташкилий тадбирлар.

Маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахолини хабардор қилиш, уларнинг ахборот олиш ҳуқуқини таъминлаш мақсадида минтақа ахолиси кенг қатламишининг иқтисодий ислоҳотлар жараёни, ижтимоий вазифалар ечилиши, қабул қилинаётган қарорлар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг асосланғанлиги ҳақида холис ва етарли ахборотдан фойдаланишини таъминлаш керак.

Бу туман ҳокимлик органлари тузилмасида ахборот хизматини ташкил қилишни талаб этади.

Ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиши учун қўйидагилар зарур:

- ахборот хизмати ҳақида Низомни тасдиқлаш (*1-иловага қаранг*);
- алоҳида бино ажратиш, у ҳокимлик биносида бўлиши мақсадга мувофиқ, албатта, телефон, факс, кондиционер бўлиши керак (*аппарат воситалари узлуксиз ишилаши учун маълум даражали ҳарорат режими зарур*);
- ходимларнинг иш жойларини мебеллар билан жиҳозлаш, жумладан, столлар, токча ва қофозлар учун жавонлар, асбоб-ускуналар учун тумба.

5.3. Техник жиҳозлаши.

Ахборот хизматининг тўлақонли фаолият юритиши учун, унга мумкин қадар қулай шароит яратиши керак. Мазкур йўналишдаги биринчи қадамлардан бири ахборот хизмати ходимларини техник жиҳозлаш – замонавий шахсий компьютер, маҳаллий тармоққа кириш, Интернет тармоғи, телевизор ва видеоаппаратура, бошқа зарурий-ташкилий техника бўлиши керак. Маблағдан самарали фойдаланиш учун кўп функцияли фойдаланилган ахборот технологияларини татбиқ этиши керак.

Ахборот хизмати оғисини техник жиҳозлаши учун асбоб-ускуналар ва дастурий таъминотининг бундан кўра батараси рўйхати замонавий медиа технологиялари ва электрон ҳужжатлар алмашинувидан фойдаланишининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, 4-иловада берилган.

5.4. Кадрлар сиёсати.

Ахборот хизмати фаолиятининг натижалари кўп жиҳатдан мазкур тузилма ходимларининг сифат таркибиға ҳам боғлиқ: агар ходимларнинг профессионал даражаси юқори бўлмаса, улар фаолиятининг сифати ҳам тегишлича бўлади. Бундай ахборот хизмати бирон-бир ижобий натижадан кўра, кўпроқ зарар келтириши мумкин.

Мутахассисларни қабул қилишни факат сухбатдан кейин амалга ошириш лозим. Штатларни бутлаш вақтида ахборот хизматига ёлланаётган ходимлар қўйидагиларга эга бўлиши кераклигини ҳисобга олиш шарт:

- мутахассислиги бўйича маълумот – журналистика ёки жамоатчилик билан алоқалар;
- компьютер техникиси билан ишлаш кўнималари;
- мутахассислик бўйича иш тажрибаси (*камидга 2 йил бўлиши керак*);
- ОАВлар учун ўтказилган тадбирлар ҳақида хисоботни ўз ичига олган портфолио ёки камидга ОАВларида ташкил этилган кампания мисолида ёхуд изланувчининг фаол иштирокида тайёрланган мақолалар нусхалари.

Бўлғуси ахборот хизмати ходимлари ОАВлари қандай ишлашни яхши билишлари ва улар билан яқиндан биргаликда ҳаракат қила олиши керак.

Ўзининг асосий мажбуриятлари ҳақида тасаввурга эга бўлиш ҳамда муваффақиятли иш учун барча керакли кўнилмаларга эга бўлган ходимларни топиш анча мушкул. Шу боисдан тегишли мутахассисларни четдан жалб қилиш ёки ахборот хизмати учун ўз ходимларини “етиштириш”га ҳаракат қилиш керак.

Агарда ахборот хизмати ходимлари муайян маҳаллий ҳокимият органи ходимлари сонидан шакллантирилган бўлса, ахборот хизмати бўлгуси ходимларнинг профессионал билимдонлиги ва кўнилмалари даражасини оширишни ташкил этиш керак, айниқса, ахборот технологиялари соҳасида. Малака ошириш, ахборот хизмати ходимлари тажриба алмашиши мақсадида, шунингдек, профессионал ижодий танлов, илмий-амалий конференция, тренинг ва семинарларни ташкил этиш ҳамда ўтказишни кузда тутиш ҳам мақсадга мувофиқдир.

Ахборот хизмати ходимлари малакасини оширишининг тематик дастури лойиҳаси 5-иловада берилган.

Бундан ташқари, ахборот хизмати ходимларига малакали кадрлар чиқиб кетишининг олдини олиш учун истисно этувчи рақобатдош меҳнат шароитини таъминлаш керак.

5.5. Медиа стратегияси.

Маҳаллий ҳокимият органлари ишидаги камчиликларни очиб берган ҳолда, босма, телевизион-радио- ва электрон ОАВлари, жамоат бирлашмалари вакиллари бир вақтда фуқароларнинг ҳуқуқ, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини муҳофаза қилиш борасида жамият манфаатларини ифода этувчилар ҳисобланади. Шу сабабли, давлатнинг аҳоли билан алоқасининг бош канали сифатида, ОАВлари ва ижтимоий бирлашмалар билан биргаликдаги ҳаракати давлат ва хўжалик бошқаруви тизими олдида турган вазифалар бутун бир мажмуини ечишни анча осонлаштириши мумкин.

ОАВлари билан саводли ишлаш – давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти ҳақида аҳолини хабардор қилиш жараёнининг энг муҳим жиҳати ҳисобланади. Исталган маҳсус тадбир ёки ахборотни илгари сурининг медиа каналлари – бу керакли аудиторияни топишнинг ишончли усулидир. Амалиётнинг кўрсатишича, ҳар қандай кенг миқёсли тадбир ёки қизиқарли хабар ҳар доим ОАВларида ёритилади. Чунки ўқувчилар (тингловчилар, томошабинлар) янгиликлардан боҳабар бўлишни исташади. Бироқ, ушбу жараённи ҳеч қачон ва ҳар қандай хизматда ўз оқимига ташлаб қўймаслик керак.

Фикримизча, маҳаллий ҳокимият органларининг ОАВлари, фуқаролар, бизнес субъектлари, жамоат бирлашмалари вакиллари билан биргаликдаги ҳаракатини ташкил этиш бўйича амалий тадбирларни ташкил этиш соҳасида қўйидагиларни амалга ошириш зарур:

- маҳаллий ҳокимият органларини ахборотлаштириш жараёнини фаоллаштириш;
- лойиҳадаги ахборот сиёсатини амалга ошириш жараённада маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматлари, ОАВлари ва бошқа ахборот тузилмалари фаолиятини мувофиқлаштириш механизmlарини такомиллаштириш;
- маҳаллий ҳокимият органлари тизимида ахборот ишлаб чиқаришни изчил ислоҳ этиш;
- идоралар худудий тузилмалар ва маҳаллий ҳокимият органлари, республика, вилоят ва маҳаллий оммавий ахборот воситалари ўртасида фаолиятнинг барча соҳаларида ахборот ресурсларидан самарали фойдаланиш шартлари ва механизmlарини ташкил этиш йўли билан ахборот алмашинувини мақбуллаштириш;
- ОАВлари мониторинги тизимини шакллантириш ва ривожлантириш;
- ахборот, аудио-, видео- ва телематериалларини тўлиқ ва тизимли асосда алмашинувини таъминлаш, минтақалар ўртасида ҳамда минтақалараро даражадаги видеоконференцияларни ўтказиш тизимини ривожлантириш;
- аҳоли ва маҳаллий ҳокимият органлари ўртасида ўзаро мулоқот майдончаларни ташкил этиш (учрашувлар, “бевосита алоқалар”, интерактив сўровлар ва ҳ.к.);
- Жиззах ва Намангандар инсонларни худудида турли идораларга бўйсунувчи телерадиокомпаниялар ҳамкорлигини мақбуллаштириш;
- бинолар, жамоат транспорти ва ҳ.к.ларда радиотармоқлардан фойдаланиш;
- маҳаллий, минтақавий, республика ОАВлари билан биргаликдаги ҳаракат вақтида нотижорат шартномавий муносабатлар тизимини такомиллаштириш;
- маҳаллий ҳокимият органлари фаолиятини ОАВларида ёритилишини фаоллаштириш, жумладан, телевидение ва радиода доимий рукнлар, ахборот блоклари, тематик кўрсатувлар олиб боришига кўмаклашиш йўли билан, шунингдек, бошқа коммуникация каналларидан фойдаланган ҳолда кенгайтириш;

- ОАВлари, жамоат бирлашмалари билан ҳамкорликдаги ҳаракатлар вақтида юзага келадиган мұаммоли масалалар бүйіча түшунтиришлар тайёрлаш, шунингдек, жамоатчиликнинг катта қизиқишини үйготадиган фактлар ва ҳодисалар бүйіча ахборотни тақдим этиш;

- ОАВларидан маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида атайнан ёлғон ёки ишончли бўлмаган ахборотни тарқатувчи шахсларни қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгарликка тортиш;

- минтақа ва республика даражасидаги профессионал ахборот агентликлари, уюшмалар хамда ташкилотлар билан ўзаро манбаатли ҳамкорликни ривожлантириш, уларнинг фаолиятидаги тажрибаларини маҳаллий даражада қўллаш;

- ижтимоий рекламани ривожлантириш;

- ягона худудий ахборот инфратузилмасини шакллантириш учун телекоммуникациялар тизимини тақомиллаштириш;

- тармоқ ахборот технологиялари, уяли телефон алоқаси ва телекоммуникацияларнинг истиқболли воситаларини оммавий ишлаб чиқаришга жорий этилишига қўмаклашиш;

- идоравий ахборот тизимларини ягона талаблар асосида худудий ахборот макони доирасида маълумотлар узатиш телекоммуникация тармоғига интеграциялашувига қўмаклашиш;

- барча ижтимоий аҳамиятга эга бўлган корхона ва ташкилотларни ягона ахборот инфратузилмасига улаш;

- маҳаллий ҳокимият органлари Интернет-сайтларини расмий ахборот манбаи сифатида ривожлантириш, намунали минтақалар худудида ахборот хизматларини таъминлаш учун улардан фойдаланишни фаоллаштириш;

- маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органларига фуқаро ва ташкилотларга интерактив ахборот хизмати кўрсатиш имкониятини таъминловчи “электрон ҳукумат” технологияларини жорий этишига қўмаклашиш, Интернет тармоғи ва уяли телефон алоқаси орқали мумкин қадар кўпроқ ахборот хизматларини тақдим этиш;

- фуқаролар, ташкилотлар ва маҳаллий ҳокимият органларининг ахборот соҳасида ҳамкорликда ҳаракатини қўллаб-қувватлаш тизимини яратиш, ривожлантириш (*мактаблар, кутубхоналар, архивлар ва бошқа ташкилотлар базасида ахборот марказлари (ресурслари)ни шакллантириши*);

- ижтимоий аҳамиятга эга ахборот ресурсларидан, жумладан, маҳаллий ҳокимият органлари томонидан қабул қилинаётган меъёрий хужжатлар ҳақида ишончли ахборотдан оммавий фойдаланишни таъминлаш;

- фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлашнинг самарали яъни “акс алоқа” тизимиға ўтиш орқали фуқароларнинг мурожаатларини энг муҳим ахборот ресурсига айлантириш ва улардан маъмурий қарорлар қабул қилиш жараёнида фойдаланиш;

- жамоатчиликни ахборот ресурсларидан кенг, эркин фойдаланишини таъминлаш ва бунинг асосида вилоят ва туман марказлари фуқароларининг ижтимоий аҳамиятли қарорларни қабул қилишдаги иштирокини таъминлашга қўмаклашиш;

- фуқароларнинг минтақалар сиёсий ва ижтимоий ҳаётида бевосита иштироки шаклларини ахборот орқали қўллаб-қувватланишини ташкил этиш (*оммавий тинглаш, йигилиш, конференция ва б.ш.*), шу орқали аҳоли ва маҳаллий ҳокимият органлари ўртасида ижтимоий мулоқотни амалга оширишга қўмаклашиш;

- аҳолини вилоят ва туман ҳокимият органлари иши ҳақида хабардор қилиш тизимини тақомиллаштириш. *Кўп ҳолларда жамоат жойларида ахборотни жойлаштириши ахборот стендларини ташкил этишидан иборат бўлади ва улар бевосита ҳокимият органлари биноларида жойлаштирилади. Шу билан бирга, мазкур усул фақат ахборот стендлари ва эълонлар таҳтаси билан чекланиб қолмайди. Маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотни самарали (ва энг кам харажат билан) марқатиши мумкин бўлган ижтимоий фойдаланиши жойларига қўйидағилар тааллуқли:*

- 1) Халқ банки бўлинмалари;
- 2) почта алоқаси бўлинмалари;
- 3) ички ишлар бўлинмалари (бўлимлари);
- 4) давлат нотариал идоралари;
- 5) давлат ўқув муассасалари (мактаб, гимназия, лицей, коллеж, институт, университетлар);
- 6) Соглиқни сақлаш давлат муассасалари (поликлиника ва касалхоналар).

Қайд этилган муассаса турлари минтақаларда ривожланган тармоқка эга бўлиб, аҳоли учун энг қулай жой ҳисобланади, улардан баъзилари кечак-кундуз давомида ишлайди.

Энг кўп талаб этилган ахборотдан (меъёрий-хуқуқий хужжатлар, ариза бланкалари, давлат бозжи тўланганлиги ҳақида квитанциялар намуналари) фойдаланишини соддалаштириши ва унификация

қилиши учун, *Интернет тармоғи имкониятлари*дан фойдаланыш мүмкін. Бундай ахборотни тегишили расмий сайттарда жойлаштириши юқорида қайд этилган мұассаса негизида маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида ахборотдан ижетимоій фойдаланыш пунктини ташкил этишига рухсат етганды бұлар әди.

Үз минтақаларда ахолининг ахборот маданиятини шакллантириш.

Ахборот хизматининг фаолияти журналистика ва жамоатчилик билан алоқалар соҳасида профессионал ҳамда этика тамойиллар ҳисобга олинган ҳолда ташкил этилиши керак. ОАВлари вакиллари билан ишлаш тактикасининг түғри танланғани эса ахборотнинг барқарор тарқалиши, жойларда ҳокимият органлари фаолиятига қызықиши ва ишонч үсіб бориши билан тасдиқланади.

5.6. Молиявий таъминот.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органларида ахборотлаштириш учун умумий ҳаражатлар ходимлар иш ҳақи, техник воситалар сотиб олиш, дастурый таъминот, ахборот хизмати оғисини мебель билан жиһозлаш учун сарфланадиган ҳаражатлардан шаклланади. Бундан ташқари, маҳсус методик адабиётлар, минтақавий ва республика нашрларига обуна бўлиш, шунингдек, ахборот хизмати ходимларининг турли хил малака ошириш ўқув ҳамда тренинг семинарларида қатнашиши учун кетадиган молиявий маблағ ажратилишини кўзда тутиш керак.

Дастлабки босқичда катта ҳаражатлар бюджетдан молиялаштириш билан қопланиши керак. Ахборотлаштириш жараёнлари ривожини таъминлаш учун маҳаллий бюджетдан уни алоҳида модда бўйича мақсадли молиялаштириш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Белгиланган тартибда идоралараро бошқарув ва биргаликдаги фаолият доирасида давлат ва хўжалик бошқаруви бошқа органларининг моддий ресурсларидан фойдаланиш мүмкін.

Ахборотлаштириш учун маблағнинг қўшимча манбаи ахборот маҳсулотлари ва уларни яратиш жараённида юзага келадиган ресурслардан тижорат мақсадида фойдаланиш бўлиши мүмкін. Бунинг учун мазкур жараённи рағбатлантирувчи ҳамда олинаётган маблағни жамлаб, сўнг ахборотлаштириш жараёнларини ривожлантиришга йўналтириш учун рухсат берувчи норматив-ҳукукий база талаб этилади.

Медиа-стратегиянинг алоҳида йўналишларини ривожлантириш дастурларини ишлаб чиқиш инвестиция лойиҳаларига асосланиб, ахборот борасида ҳамкорликда ҳаракат қилишдан манфаатдор субъектларнинг моддий-техник ресурслари ҳамда бюджетдан ташқари маблағни жалб қилиш орқали амалга оширилиши лозим.

5.7. Ахборот хизмати мониторинги ва фаолиятининг самарадорлиги баҳоси.

Ҳозирги вақтда PR соҳасида ахборот хизматлари фаолиятини баҳолашнинг ягона умумқабул қилинган, асосийси, самарали ишлайдиган тизими мавжуд эмас.

Режалаштириш босқичи ўз ичига бир йил, ярим йил ва бир ой учун тузилган режаларни олиши мүмкін. Уларда ахборот хизматлари томонидан олиб бориладиган ишнинг асосий йўналишлари, шунингдек, тарғибот тадбирлари акс эттирилади. Шу билан бирга, бунда фақат маълум вақт ва масъул ижрочилар белгиланиб, ахборот мазмунини баҳолашнинг миқдор, сифат кўрсаткичлари ҳамда мезонлари аниқланмайди. Ҳар хил даврлар учун ҳисботовт (агар бор бўлса) турли ОАВларида эълон қилинган материаллар сони ҳақида маълум мавзуулар бўйича умумлаштирилган маълумотдан ташкил топади. Натижада, режа ва ҳисботовт ўзаро фақат тематик рўйхати ва умумий вақт даврлари билан боғланган бўлиб, уларни солиштириш учун имкон мавжуд эмас.

Шу сабабли, ўз ичига сифат ва миқдорий мезонларни олган ахборот хизматлари фаолияти самарадорлигини баҳолаш тизимини ташкил этиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Миқдорий тавсиф баҳолашнинг иқтисодий усулларига ўхшаш тузилиб, “режа – ҳақиқат” кўрсаткичларини солиштиради.

Бирок, ОАВларида режалаштирилаётган материаллар сонини аниқлаш учун ахборот топишнинг асослари сонини ҳисоблаб чиқаришнинг имкони йўқ. Олдинги даврлардаги кўрсаткичларидан фойдаланиш ҳам мақбул вариант саналмайди.

Ўртача нисбий статистик кўрсаткич ва коэффициентлар тизимини табиқ этиш мақсадга мувофиқ. Бу тизим, шунингдек, аудиторияни қамраб олинганилиги фоизи, нашр адади ва ахборот тоифасини ҳисобга олади. Нисбий кўрсаткичлар сифатида медиа-метрик таҳлилнинг асосий кўрсаткичлари – ОАВлари рейтинги ва аудитория улуши олиниши мүмкін. Ахборот топишнинг асоси ҳар бир тоифа бўйича “ОАВларида ёритилганлиги фоизи” – маълум тоифадаги барча ҳодисаларни ОАВларида ёритилганларига нисбатини ҳисоблаб чиқариш керак.

Бунда, ахборот топишнинг асосий учта тоифасини киритиш мумкин: кучли (*A тоифаси*), ўрта (*B*) ва кучсиз (*B*). Таснифлаш мезонлари сифатида қуидагиларни ҳисобга олиш керак: ҳодисанинг ижтимоий аҳамияти; ҳодисанинг худудий тавсифи (*халқаро, республика, маҳаллий*); ёки ҳодиса даврий тарзда рўй берив, лекин аниқ мусбат (манфий) динамика билан тавсифланади.

Хар бир тоифа бўйича ўртача нисбий кўрсаткичларни режалаштириш керак. Ахборот топишнинг асосининг тоифаси қанчалик паст бўлса, ОАВларида шу даражада паст ёритилганлиги фоизини режалаштириш лозим. Бу борада таҳминий кўрсаткичлардан фойдаланишга йўл қўйиш мумкин.

Шундай қилиб, ахборот топишнинг асосининг таснифи мувозанатлашган ахборот сиёсатини амалга ошириш имкониятини беради:

— ахборот хизмати ходимларини ОАВлари вакиллари билан фаол ишлаши, ишбилармонлик алоқалари йўлга қўйилишини рағбатлантиради, чунки у ёки бу тадбир ёки ҳодисаларни ёритиш бўйича маълум бир режани бажариш зарурати юзага келади, ахборот хизмати ходимлари журналистларнинг сўровларига жавоб бермасдан, балки, ўзлари қизиқарли материаллар таклифи билан чиқишига кўмаклашади;

— уларнинг ахборот топиш асосини яратиш ва кучайтириш технологияларидан фойдаланишга ундайди;

— аниқ таснифлаш ахборот хизмати ходимларига барча янгиликлар ортидан “қувмасдан”, ҳақиқатдан ҳам муҳимларини ёритиш учун имкон беради. Зоро, ОАВлари вакиллари А тоифасига кирадиган материаллардан фойдаланишни хуш кўришади.

Ахборот маҳсулотлари мазмунининг *сифат кўрсаткичлари* “киришдаги” ахборотни жамоатчиликка етиб борган материалларга мослигини баҳолаши шарт. Бунда, ОАВларида ахборотнинг сифат мазмунидан ташқари, матбуот релизи ва муайян материалдан олинган асосий гапларни солишишишга асосланган усулни кўллаш мумкин.

ОАВлари мониторингини олиб бориш орқали материаллар ўтказилган тадбирлар ёки бўлиб ўтган ҳодисалар мақсадига қай даражада мослигини таҳлил қилиш керак.

Шунингдек, ОАВларида материаллар сифатини баҳолашнинг қўшимча усуллари ўрнида ижтимоий фикр мониторингини олиб бориши мақсадга мувофиқ. Бунда нафақат аҳоли – ўкувчилар, телетомошибинлар, радиотингловчилар, Интернет фойдаланувчилари орасида, балки ОАВлари вакиллари орасида ҳам сўров ўтказиш лозим.

Шубҳасиз, фаолиятни баҳолаш усулларини яратиш ва ишлаб чиқиш – қаттиқ меҳнат талаоб қиласидан ва етарли даражада мураккаб жараёндир. Лекин, уни ишга амалий татбиқ этиш қуидагилар учун рухсат беради:

- ахборот хизмати ходимлари учун қўшимча муҳим сабаблар тизимини ташкил қилиш;
- уларнинг иш натижаларини бундан кўра холис баҳолаш;
- иш вақтини бундан кўра оқилона сарфлаш, чунки материалларни таснифлашнинг аниқ мезонлари бажарилган иш ҳақидаги ҳисботларни тайёрлаш вақтида “ижодий” ёндашув заруратидан халос этади;
- ходимлар сонини мақбуллаштириш;
- маълум муаммоли мавзуларга оид комплексли ахборот оқимини яратиш вақтида ижтимоий тадбирларга ҳаражатларни камайтириш;
- ОАВларида ахборот материаллари сифатини ошириш, демак, жойларда ҳокимият органларига нисбатан жамоатчилик ишончини мустаҳкамлашга хизмат қиласи.

Бироқ, самарадорликни баҳолаш ахборот соҳасида бошқарув инструменти сифатида фақат унинг барча асосий функциялари амалга оширилганидагина намоён бўлади:

режалаштириши – муайян, эришиб бўладиган ва ўлчаб бўладиган мақсадлари, сифатни баҳолаш мезонларини кўйиш;

ташкил этиши – жорий ишни таъминлаш; маҳаллий тармоқда алоқалар коммуникация, ишончли журналистлар жамоасини шакллантириш;

мотивация – ахборот хизмати ходимларига ўзлари интилган нарсаларни кўриш учун рухсат берадиган, қўшимча рағбат тизими; ишни холис баҳолашнинг қатор кафолатларининг шакллантирилиши;

назорат – бу одатдаги баҳолашни ҳам назарда тутади – якуний ҳисботлар ва акс алоқа ҳам бўлиб, у даврий равищда ўтказиладиган ижтимоий сўровлар ўтказиш йўли билан ижтимоий фикрни кузатиб бориш орқали амалга оширилади.

Маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматлари фаолиятини ахборот кузатуви бўйича иш натижаларини баҳолашда тўлиқлик ва холисликни таъминлаш мақсадида сифат ва миқдор мезонларини ишлаб чиқишида идоравий статистик ҳисботлар шаклларига ўзгартишлар киритиш зарур.

Маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизмати фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш функцияларини Жиззах ва Наманган вилоятни ҳокимларига юқлаш таклиф этилмоқда. Маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматининг фаолияти ҳақидаги йиллик ҳисботларни Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари сессияларida мухокама қилиш мақсадга мувофиқ.

VI. КОНЦЕПЦИЯНИ АМАЛГА ОШИРИШДАН КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

Мазкур Концепция қўйидагилар учун асос бўлиши керак:

Жиззах ва Наманган вилоятлари лойиҳадаги туманлари маҳаллий ҳокимият органларининг аҳоли билан ҳамкорлигининг барча жиҳатлари бўйича самарали ташкилий-хукукий, илмий-услубий чораларни ишлаб чиқиши;

маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақида аҳолини ахборот билан таъминланганлиги самарадорлигини ошириш, уларнинг марказий, минтақавий ҳамда идоравий ОАВлари билан ҳамкорлигини такомиллаштиришга қаратилган норматив-хукукий, илмий-услубий ва ташкилий характердаги таклифлар тайёрлаш;

маҳаллий ҳокимият органларининг минтақадаги фаолият йўналишлари ва ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқсан ҳолда мақсадли дастурлар ҳамда ахборот билан таъминлаш режаларини ишлаб чиқиши ва амалга ошириш;

фуқароларнинг маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан фойдаланиш борасидаги конституциявий хукукларини ахборот ресурслари воситасида самарали таъминловчи ахборот, телекоммуникация технологияларини ривожлантириш;

аҳолини ахборот билан таъминланишига кўмаклашувчи, фуқароларда маҳаллий ҳокимият органлари фаолиятини холис баҳосини шакллантириш, минтақаларнинг инвестицион жозибадорлигини оширишга қаратилган ахборот-тарғибот тадбирлар мажмумини ташкил этиши;

Лойиҳадаги туманларда ҳокимиятнинг юқори очиқлик даражаси бўлган, ижтимоий йўналтирилган ахборот жамиятини ривожлантиришга кўмаклашувчи, ягона ахборот инфратузилмасини шакллантириш.

Концепцияни қўйидаги йўллар билан амалга ошириш мумкин:

Вилоятлардаги маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматлари ходимлари томонидан ОАВлари ва жамоат бирлашмалари билан ҳамкорликдаги ҳаракатларини белгилаб берувчи амалдаги норматив-хукукий ва бошқа ҳужжатларни ўрганиш;

зарурат бўлса, маҳаллий ҳокимият органлари фаолиятини ахборот кузатуви масалалари бўйича норматив-хукукий ва бошқа ҳужжатларни ишлаб чиқиши;

маҳаллий ҳокимият органларининг оммавий ахборот воситалари ва аҳоли билан биргаликдаги ҳаракати шакллари ҳамда усууларини белгиловчи регламентни ишлаб чиқиши;

маҳаллий ҳокимият ва давлат бошқаруви органлари томонидан ҳудудий ахборот маконида ахборотни тақдим этиши тематикаси ва мунтазамлигини белгиловчи медиа-режалар ишлаб чиқиши;

Интернет тармогида вилоят маҳаллий ҳокимият органларининг намунали веб-ресурсларининг самарали фаолият юритишини таъминлаш;

туман даражасида маҳаллий ҳокимият органлари ахборот хизматларини ташкил этиши, уларни журналистика соҳасида юқори малакали мутахассислар билан тўлдириш, жамоатчилик билан алоқаларни ташкил этиши;

loyiҳadagi viloyatlardagi mahalliy hokimiyat organlari axborot xizmatlarini ular iшини samarali tashkil qiliishi учун зарурат бўлган замонавий моддий-техник база билан таъминлаш;

Концепцияни амалга ошириш давомида, зарурат бўлган ҳолда, амалдаги норматив-хукукий ва бошқа ҳужжатларга ўзгартиш ва кўшимчалар киритиш.

Булар қўйидагилар учун рухсат беради:

бошқарув соҳасида – давлат ва хўжалик бошқаруви тизими барча субъектларини замонавий ахборот телекоммуникация технологиялари ва алоқа технологиялари негизида ўз вактида, тўлиқ ҳамда ишончли ахборот билан таъминлаш ҳисобига ҳудудларни бошқаришнинг янги сифатига ўтиш;

иқтисодиёт соҳасида – лойиҳадаги вилоятларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш стратегиясини бундан кўра тезкор ва аниқ амалга оширишга кўмаклашиш;

ижтимоий соҳада – мазкур соҳада амалга оширилаётган дастур ва тадбирлар самарадорлигини оширишга фаол кўмаклашиш;

жамоатчилик билан алоқалар соҳасида – ахоли билан самарали “акс” алоқа тизимини ташкил этиш, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органларига юклатилган вазифаларни муваффакиятли бажарилишини, улар фаолиятининг мумкин қадар юқори даражада шаффоғлиги ва очиқлигини таъминлаш.

**Концепция лойиҳасига
1-СОНЛИ ИЛОВА**

Мазкур лойиҳани ишлаб чиқиши вақтида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 22 сентябрдаги 203-сонли “Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан тасдиқланган Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг ахборот хизмати тўғрисида намунавий Низом қоидаларидан фойдаланилган.

**ВИЛОЯТ ВА ТУМАН ҲОКИМЛИКЛАРИ АХБОРОТ ХИЗМАТЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ
ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ ЛОЙИҲАСИ**

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Ахборот хизмати (бундан кейин – *Хизмат*) ижроия ҳокимияти (бундан кейин – *Ҳокимият*) органи аппаратининг тузилмавий бўлинмаси ҳисобланиб, бевосита вилоят (туман) ҳокимига бўйсунади.

1.2. Хизмат фаолияти жойларда ижроия ҳокимияти органлари ахборот очиқлигини, фуқаролар ва ташкилотларнинг ўз фаолиятлари ҳақида ахборот олиш хукуқларини таъминлашга чақирилган.

1.3. Хизмат ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис палаталарининг қарорлари ва бошқа хужжатлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишлари ҳамда мазкур Низомга амал қиласди.

1.4. Хизмат ўз вазифаларини ҳал қилиш учун давлат бошқаруви юқори органи, ижроия ҳокимиятнинг ҳудудий ва тузилмавий бўлинмалари ҳамда республиканинг бошқа вазирлик ва идоралари тегишли хизматлари билан биргаликда ҳаракат қиласди.

1.5. Низомни вилоят (туман) ҳокими тасдиқлади.

II. АХБОРОТ ХИЗМАТИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ

Хизматнинг асосий вазифалари қўйидагилар ҳисобланади:

ҳокимлик раҳбарияти томонидан белгилаб бериладиган ахборот сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишда қатнашиш;

ҳокимлик фаолиятининг ахборот таъминоти;

миллий оммавий ахборот воситаларида ҳокимлик фаолияти соҳасидаги норматив-хукукий хужжатларнинг чоп этилишини таъминлаш;

миллий ва хорижий оммавий ахборот воситаларида ҳокимлик фаолиятининг долзарб жиҳатларини, тегишли соҳада ягона давлат сиёсатини амалга ошириш масалаларини ёритиши;

Интернет тармоғида ҳокимлик веб-ресурсларини ташкил этиш ва уларнинг самарали фаолият юритишини таъминлаш;

оммавий ахборот воситалари мониторингини ўтказиш, ўзгартириш тенденциялар таҳлили, шунингдек, жамоатчилик фикри таъсирини ҳамда маҳаллий, республика ва хорижий оммавий ахборот воситаларининг ҳокимлик фаолиятига муносабатини баҳолаш;

оммавий ахборот воситалари орқали вилоят (туман) ҳокимлиги фаолияти ҳақида жамоатчиликнинг ижобий фикрини шакллантириш, минтақаларда ижтимоий-иктисодий ва сиёсий ислохотлар жараёнини холис ёритиши.

III. АХБОРОТ ХИЗМАТИНИНГ ФУНКЦИЯЛАРИ

3.1. Хизмат ўзига юклатилган вазифаларга мувофиқ, қўйидаги функцияларни бажаради:

ҳокимлик фаолияти тўғрисида жамоатчиликни хабардор этиш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиши, режалаштириш ва амалга ошириш;

оммавий ахборот воситалари учун хабарларни тайёрлаш ва тарқатиш (матбуот релизлари, бюллетенлар, шарҳлар ва ҳ.к.);

миллий ва хориж нашрларида ҳокимлик фаолияти, тегишли соҳада давлат сиёсатини амалга ошириш борасида босма материаллар тайёрлаш ва чоп этиш, телекўрсатув ва радио эшиттириш чиқариш;

журналистларнинг доимий ва бир марталик аккредитациясини амалга ошириш; ҳокимлик вакилларининг оммавий ахборот воситаларида чикишлари жадвалини тузиш; ҳокимлик раҳбарияти ва ходимларининг матбуот конференциялари, брифинглар, интервью ва оммавий ахборот воситалари вакиллари билан бошқа учрашувларини ташкил этиш ва қатнашиш; ҳокимлик фаолиятини мумкин қадар тўлиқ ва холис ёритиш мақсадида миллний ва хорижий оммавий ахборот воситалари ва журналистлар билан биргаликда ҳамкорлигини мувофиқлаштириш; ҳокимлик фаолияти масалалари борасида жамоатчилик фикри ҳамда миллний ва хорижий оммавий ахборот воситаларининг нуқтаи назарини ўрганиш юзасидан таҳлилий иш олиб бориш, ҳокимга ҳисобот бериш учун долзарб мақолалар шархларини тайёрлаш;

оммавий ахборот воситаларида ҳокимлик фаолиятига доир ҳақиқатга мос келмайдиган ва (ёки) юридик жиҳатдан асоссиз ҳисобланган ахборотни эълон қилишга тезкор муносабат билдириш, мазкур мақолаларга расмий жавоблар лойиҳаларини тайёрлаш;

ҳокимликнинг бошқа бўлинмалари билан ҳамкорликда Хизмат олдида турган вазифаларни самарали ҳал қилиш учун зарур бўлган ахборотни йиғиш ва уни ишлаш;

оммавий ахборот воситалари ва аҳоли билан ахборот-маълумот ишлари олиб бориш учун ҳокимлик фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича таҳлилий, статистика ва бошқа материалларнинг тизимлаштирилган маълумотлар банкини ташкил этиш;

Интернет тармоғида расмий веб-сайти (Давлат порталидаги веб-саҳифа)ни ташкил этиш ва уни ҳокимлик фаолияти тўғрисидаги материаллар билан тўлдириш;

ҳокимлик фаолияти ҳақида матнлар, фото- ва видеоматериаллар архивини шакллантириш ва сақлаб бориш;

Ҳокимлик раҳбарияти учун хизмат ваколати доирасига кирадиган масалалар борасида таҳлилий ва ахборот-маълумот материалларини тайёрлаш, ахборот хизмати ходимлари малакасини ошириш ҳақида таклифлар тайёрлаш.

3.2. Хизмат ўз ваколати доирасида миллний ва хорижий агентликлар ва оммавий ахборот воситаларининг ҳокимлик фаолиятига доир материаллар тайёрлаш, фото-, аудио- ва видеосъёмкалар ўтказишида кўмак кўрсатиши ҳақида ариза ҳамда сўровларини кўриб чиқади.

IV. АХБОРОТ ХИЗМАТИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ

Ўзига юклатилган вазифа ва функцияларни бажариш учун Хизмат қўйидагиларга ҳақли:

ҳокимликнинг бошқа бўлинмалари, қуий ташкилотларидан ўз вазифа ва функцияларини бажариш учун зарур бўлган ахборотни белгилangan тартибда сўраш;

ҳокимликнинг йиғилишлари, мажлислари ва бошқа тадбирларида иштирок этиш;

қўйилган вазифаларни бажариш учун раҳбарият билан келишган ҳолда, ҳокимликнинг бошқа бўлинмалари ходимларини, шунингдек, бошқа ташкилотларнинг малакали мутахассислари, эксперталарини, жумладан, шартнома асосида жалб қилиш;

белгилangan тартибда бошқа идоралар ахборот хизматлари билан ҳамкорликда харакат қилиш;

раҳбарият топшириғига биноан Хизмат ваколати доирасига кирадиган масалалар борасида давлат органларида, республика ва халқаро миқёсдаги чора-тадбирларда ҳокимлик номидан иштирок этиш;

ўз ваколати доирасида босма ва электрон нашрларни нашр этиш;

раҳбарият кўриб чиқиши учун ҳокимликнинг ахборот сиёсатини такомиллаштириш юзасидан тақлифлар ва Хизмат фаолияти масалаларига доир меъёрий хужжатлар лойиҳаларини киритиш;

белгилangan тартибда давлат алоқа тизимлари, коммуникациялари ва ахборот ресурсларидан фойдаланиш, жумладан, ҳокимиятнинг бошқа бўлинмалари ахборот ресурсларидан устувор тартибда фойдаланиш.

V. АХБОРОТ ХИЗМАТИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

5.1. Хизмат ходимлари сони у томонидан амалга ошириладиган вазифаларнинг мураккаблиги ва ҳажмидан келиб чиқсан ҳолда, тасдиқланган ҳокимлик умумий ходимлар сони доирасида, ҳоким томонидан белгиланади.

5.2. Хизмат фаолияти ҳоким томонидан тасдиқланадиган иш режаси асосида ташкил этилади.

5.3. Хизматни ҳоким томонидан тайинланадиган ва лавозимидан озод этиладиган раҳбар бошқаради. Хизмат раҳбари бир вактда ҳокимнинг матбуот котиби ҳисобланади.

5.4. Хизмат раҳбари:

Хизмат фаолиятини мувофиқлаштиради, унга юклатилган вазифа ва функциялар бажарилиши учун шахсан жавоб беради;

Хизмат фаолиятини ташкил этади, режалаштиради ва назорат қиласи, ҳокимликнинг бошқа бўлинмалари билан ҳамкорликдаги ҳаракатни амалга оширади;

Хизматга кадрларни танлаб олиш ва жойлаштиришни таъминлайди, ходимлар ўртасида мажбуриятларни тақсимлайди;

Хизмат ходимлари малакаси ва профессионал даражасини ошириш учун шароит яратади.

5.5. Хизмат ходимлари Хизмат раҳбари тақдимотига кўра лавозимга тайинланади ва лавозимидан озод этилади.

5.6. Хизмат устидан назорат фаолиятини мувофиқлаштиришни ҳоким амалга оширади.

5.7. Хизматнинг ахборот, хукукий, моддий-техник ва транспорт таъминоти, шунингдек, унинг ходимларига ижтимоий-маиший хизмат кўрсатиш ҳокимликнинг тузилмавий бўлинмалари учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

VI. ЖАВОБГАРЛИК

Хизмат раҳбари ва бошқа ходимлари қонунчиликка мувофиқ, қуидагилар учун шахсан жавобгардир:

мазкур Низомга мувофиқ тақдим этилган ваколатларни хисобга олган холда, Хизматга юклатилган вазифаларни бажариш, шунингдек, зарур ҳолларда мазкур ваколатлардан фойдаланмаслик учун;

оммавий ахборот воситаларига тақдим этиладиган расмий материалларнинг ишончлилиги;

оммавий ахборот воситалари учун тайёрланган материалларни узатишнинг тезкорлиги.

Маҳаллий ҳокимлик органлари фаолиятини баҳолашиб тизими ишилаб чиқилганидан кейин Низомга “Ҳисобот” бўлимини киритиб, унда ахборот хизматлари фаолиятини баҳолашиб мезонлари, ҳисоботни топшириши муддатлари ва шакллари кўрсатилишини кўзда тутиши мақсадга мувофиқдир.

ҲОКИМЛИК АХБОРОТ ХИЗМАТИ РАҲБАРИНИНГ НАМУНАВИЙ ЛАВОЗИМ ЙЎРИҚНОМАЛАРИ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари штатдаги ходим ҳисобланади, бошқарув ходимлари тоифасига киради, ҳокимнинг буйруғи асосида лавозимга тайинланади ва лавозимидан озод этилади.

1.2. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари лавозимига олий (*филолог ёки журналистика*) маълумотли ҳамда раҳбарлик лавозимларида (*журналистика соҳасида бўлиши мақсадга мувофиқ*) камидан 3 йил меҳнат стажига эга бўлган шахс тайинланади.

1.3. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари ўз фаолиятида қуидагиларга амал қиласди:
ҳокимлик фаолиятини белгилаб берувчи норматив-хуқуқий хужжатларга;
фаолият доираси тегишли масалаларига тааллуқли бўлган методик материалларга;
ички тартиб қоидаларга;
ҳокимнинг буйруқ ва фармойишларига;
мазкур лавозим инструкциясига.

1.4. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари қуидагиларни:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуни ҳамда бошқа норматив-хуқуқий хужжатлар, йўриқномалар ва иш учун зарур бўлган раҳбарлик хужжатларининг асосий қоидаларини билиши;

таҗрибали фойдаланувчи даражасида компьютер техникасида ишлаш кўнимасига эга бўлиши;
ахборотни бошқариш назариясига эга бўлиши;

теле, радио-, электрон ва босма ОАВлар мухаррирлари ва журналистлари билан йўлга қўйилган шахсий алоқаларга эга бўлиши;

меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоянинг қоиди ва мөъёларини билиши шарт.

1.5. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари бевосита ҳокимга бўйсунади.

1.6. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбарига бош мутахассис ва ахборот хизматининг бошқа ходимлари бевосита бўйсунади.

II. Лавозим бўйича мажбуриятлари

Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари ахборот хизмати фаолиятини бошқаради ва унга юклатилган вазифаларнинг ҳал этилишини таъминлайди, жумладан:

ҳоким билан бирга ҳокимлик ахборот фаолияти умумий стратегияси ва тактикасини ишлаб чиқади;

ҳокимни минтақавий ОАВлари фаолияти ва ҳокимлик фаолиятига нисбатан жамоатчилик фикрининг ахволи ҳақида тезкор хабардор қиласди;

PR-кампанияларни истиқболли режалаштириш ва оммавий ахборот воситалари орқали ҳокимлик фаолияти ҳақида жамоатчиликнинг ижобий фикрини шакллантиришга қаратилган чора-тадбирларни тезкор режалаштиришда ҳамда маҳаллий ҳокимлик ва бошқарув органлари томонидан олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий сиёсатда қатнашади;

минтақавий муаммолар бўйича қисқача ахборот хабарларини мунтазам равишда тақдим этади (*даврини белгилари мақсадга мувофиқ, масалан, ҳафтада 1 марта*);

ҳокимни минтақадаги маҳаллий ҳокимлик органлари ваколат доирасига кирадиган масалалар борасида ахборотга оид вазият ҳақида мунтазам равишда хабардор қиласди (*даврини белгилари мақсадга мувофиқ*);

босма ОАВларида ахборот ва тематик мақолалар концепцияси ҳамда режасини ишлаб чиқади;

расмий хабарлар, матбуот ахборотлари ва ҳокимлик фаолиятига тегишли, ОАВлари учун ва иш вақтида зарур бўлган бошқа ахборот материаллари матнини тайёрлайди;

оммавий ахборот воситаларига ҳокимлик фаолияти, ҳокимнинг эълон қилинадиган қарорлари, фармойишлари, мақсадли дастурлар, шунингдек, бошқа хужжатлар тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиш бўйича ишни ташкил этади ва назорат қиласди;

ОАВлари, бошқа ташкилот ва фуқароларнинг ҳокимлик фаолияти тўғрисидаги сўровларига жавоб тайёрлайди;

ҳокимлик фаолиятини ёритувчи минтақавий ОАВларининг журналистларига услубий ёрдам кўрсатади;

матбуот конференциялари, брифинглар, интервью ва фуқаролар, оммавий ахборот воситалари вакиллари, давлат органлари ҳамда хўжалик юритувчи субъектлар билан учрашувлар ўтказилишини ташкил этади;

оммавий ахборот воситаларида ҳокимлик вакилларининг чиқишиларини таъминлайди;

ОАВларида материалларни жойлаштириш ҳакида келишади;

ҳокимлик Интернет-сайтида жойлаштириш учун ахборот тайёрлайди;

ОАВларида ҳокимлик фаолияти тўғрисидаги хабарлар мониторинги ва таҳлилини ўтказади;

ҳокимлик фаолияти тўғрисидаги эълон қилинган хабарларнинг ишончлилиги текширувани амалга оширади. Зарурат бўлган ҳолда, тушунтириш хатлари ва раддиялар тайёрлайди;

ахборот хизмати тузилмаси, штатлар жадвали, ходимларни лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод этиш бўйича таклифларни ҳокимга тақдим этади;

ахборот хизмати ходимларни тақдирлаш ва уларга нисбатан интизомий чораларни қўллаш, шунингдек, ахборот хизматига шартнома асосидаги ишларга ҳақ тўлаш учун молиявий маблағ ажратиш ҳақида ҳокимга таклифлар киритади;

ахборот хизмати ходимлари лавозим мажбуриятларини белгилайди ва уларнинг малакасини оширишга кўмаклашади;

ўз ваколати доирасида хизмат ҳужжатларига имзо қўяди.

III. Ҳуқуқлари

Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

белгиланган тартибда иш учун керак бўлган ахборотни (*ҳоким ва бошқа ҳокимият вакиллари фаолиятининг асосий йўналишилари борасида маърузаларининг расмий матни, ҳокимлик фаолиятини ахборот билан таъминлашининг асосий масалаларига оид материаллар олиши, ҳокимият ходимлари билан маслаҳатлашиш*) сўраш ва олиш;

ҳокимлик ахборот ресурслари ва маълумотлар базаларидан фойдаланиш;

ахборот хизмати ишини такомиллаштириш бўйича таклифлар киритиш;

малака ошириш;

туман, вилоят ва республика ОАВларида ахборот ва бошқа масалаларга оид материаллар чиқишини тайёрлаш, шунингдек, тажриба алмашиш ва малака ошириш учун хизмат сафарларига бориши.

IV. Жавобгарлиги

4.1. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари қуйидагилар учун жавобгар:

Ўзбекистон Республикаси амалдаги қонунчилигида белгиланган мазкур лавозим йўрикномаси билан кўзда тутилган ўз лавозим мажбуриятларини етарли даражада бажармаслик ёки бажармаганлик учун;

ахборот хизмати фаолиятининг натижалари ва самарадорлиги учун, шахсан;

ОАВлари, ҳоким ва бошқа ташкилотларга тақдим этиладиган ахборотнинг ҳаққонийлиги учун;

ҳокимнинг бўйруқ, фармойиш ва топширикларини ўз вақтида бажармаганлик учун ваколати доирасида.

Ёпиқ характердаги ҳужжатлар билан ишлаш вақтида маҳфий ахборотни ошкор этилгани учун.

4.2. Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари қуйидагиларни таъминлайди:

ишга қабул қилинган ҳужжатлар сақланганлиги учун;

иш жойини керакли аҳволда сақлаб тургани учун;

компьютер ва ҳокимлик ахборот хизмати тасаруфида мавжуд бўлган бошқа техникадан фойдаланиш қоидалари риоя этилгани учун.

ҲОКИМИЯТ АХБОРОТ ХИЗМАТИ БОШ МУТАХАССИСИННИГ НАМУНАВИЙ ЛАВОЗИМ ЙЎРИКНОМАСИ

I. Умумий қоидалар

1.1. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси штатдаги ходим ҳисобланиб, ахборот хизмати раҳбарининг тақдимотига кўра ҳокимнинг бўйруғи билан лавозимга тайинланади ва лавозимдан озод этилади.

1.2. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси лавозимига олий маълумотли ва камида бир йил меҳнат стажига (*журналистика ёки жамоатчилик билан алоқалар соҳасида бўлиши мақсадга мувоғиқ*) эга бўлган шахс тайинланади.

1.3. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси қуйидагиларга амал қиласы:

ҳокимлик фаолиятини белгилаб берувчи норматив-хуқуқий хужжатлар;
фаолият доирасига тегишли масалаларга оид услугий материаллар;
ички меңнат тартиби қоидалари;
ҳокимнинг буйруқ ва фармойишлари;
мазкур лавозим бўйича йўрикномага.

1.4. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассисига хизмат бўйича мажбуриятларини бажаришга қўйиладиган малакавий талаблар қуйидагиларни қўзда тутади:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуни ҳамда бошқа норматив-хуқуқий хужжатлар, йўрикномалар ва иш учун раҳбарнинг зарур хужжатларининг асосий қоидаларини билиши;

таҗрибали фойдаланувчи даражасида компььютер техникасида ишлаш қўнимасига эга бўлиши;
медиа тадбирларини ташкил этиш тажрибасига эга бўлиши;
медиарилейшнз усуллари ва технологияларини билиши;
теле-, радио-, электрон ва босма ОАВлари муҳаррирлари ва журналистлари билан йўлга қўйилган шахсий алоқаларга эга бўлиши;

меңнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоянинг қоида ва меъёрларини билиши шарт.

1.5. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси бевосита ахборот хизмати раҳбарига бўйсунади.

1.6. Ахборот хизмати раҳбари йўқ бўлган вақтда (*касаллиги, хизмат сафарида, таътилда бўлганида*) унинг вазифаларини бажаради.

II. Лавозим вазифалари

2.1. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси ахборот хизмати фаолияти доирасида ўтказиладиган барча чора-тадбирларни ташкил этиш билан шугулланади.

2.2. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси фаолиятининг асосий йўналишлари қўйидагилардир:

теле- ва радиоэфирда, босма матбуот сахифалари, ахборот агентликлари хабарларида ва ҳокимликнинг Интернет тармоғидаги расмий сайтида ҳокимлик фаолиятига таалкуқли ахборот билан қатнашишни таъминлаш;

медиарилейшнз, ОАВлари вакиллари билан алоқаларни қўллаб-кувватлаш ва янгиларини ўрнатиш;

ОАВларда расмий хабарлар, матбуот релизлари ва бошқа ахборот материалларини тарқатиш, жумладан, ижтимоий рекламани, турли масалалар юзасидан ҳокимлик фаолиятини тўлиқ ва холис ёритиш борасида ишни ташкил этиш;

ҳокимлик вакилларининг телерадиодастурларда меҳмон ва эксперт сифатида иштирокини таъминлаш юзасидан музокаралар олиб бориш;

матбуот конференциялари, брифинглар, ҳокимлик вакилларининг ОАВлари ходимлар билан учрашувларида журналистлар иштирокини ташкил этиш;

ҳокимлик фаолияти ҳақида мақолалар эълон қилиш, сюжетларни жойлаштиришни ташкил этиш;

мақолалар, теле- ёки радиокўрсатувлар учун материаллар йиғиш ва тайёрлашни амалга ошираётган журналистларга кўмаклашиш;

келишувларга мувоғик, ҳокимлик фаолияти ҳақида хабарлар чиқиши устидан назоратни йўлга қўйиш;

ҳокимлик томонидан амалга оширилаётган мақсадли дастур ва махсус лойиҳаларнинг қўллаб-кувватланишини таъминлаш борасида ОАВлари билан музокаралар олиб бориш;

ҳокимликнинг расмий Интернет-сайтида жойлаштириш учун материаллар тайёрлаш, уни керакли ҳолатда сақлаб туриш;

ҳокимлик ахборот хизмати фаолияти доирасида ўтказиладиган минтақавий чора-тадбирларнинг видео- ва фотосъёмкаларини амалга ошириш.

III. Хуқуқлари

Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси қуйидаги хуқуқларга эга:

иш учун керак бўлган ахборотни белгиланган тартибда сўраш ва олиш;

ўз ваколати доирасида ҳокимлик ахборот ресурслари ва маълумотлар базаларидан фойдаланиш;

ахборот хизмати ишини такомиллаштириш бўйича таклифлар киритиш;

малака ошириш;

туман, вилоят ва республика ОАВларида ахборот ва бошка масалаларга оид материалларнинг чиқишини тайёрлаш, шунингдек, тажриба алмашиш ва малака ошириш учун хизмат сафарларига бориш.

IV. Жавобгарлиги

4.1. Мазкур лавозим йўриқномаси билан кўзда тутилган ўз лавозим мажбуриятларини етарли даражада бажармаганлик ёки бажармаслик учун – Мехнат кодексига мувофиқ, интизомий жавобгарликка тортилади.

4.2. Ҳокимлик ахборот хизмати бош мутахассиси иш учун қабул қилинган ҳужжатлар сақланганлиги; иш жойини керакли ахволда сақлаб тургани; компьютер техникасидан фойдаланиш қоидаларига риоя этилгани учун жавоб беради.

4.3. Фойдаланиш чегараланган ёки ман этилган ҳужжатлар билан ишлаш вақтида маҳфий ахборотни ошкор этилгани учун жавобгар бўлади.

ҲОКИМЛИК АХБОРОТ ХИЗМАТИ МУТАХАССИСИННИГ НАМУНАЛИ ЛАВОЗИМ ЙЎРИҚНОМАСИ

I. Умумий қоидалар

1.1. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси штатдаги ходим ҳисобланиб, ахборот хизмати раҳбарининг тақдимотига кўра ҳокимнинг буйруғи билан лавозимга тайинланади ва лавозимдан озод этилади.

1.2. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси лавозимига олий маълумотли ва камида бир йил меҳнат стажига (*журналистика ёки жамоатчилик билан алоқалар соҳасида бўлиши мақсадга мувофиқ*) эга бўлган шахс тайинланади.

1.3. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси қўйидагиларга амал қиласди:
ҳокимлик фаолиятини белгилаб берувчи норматив-хуқуқий ҳужжатлар;
фаолият доирасига тегишли масалаларга оид услубий материаллар;
ички меҳнат тартиби қоидалари;
ҳокимнинг буйруқ ва фармойишлари;
мазкур лавозим бўйича йўриқномага.

1.4. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассисига хизмат бўйича мажбуриятларини бажаришга кўйиладиган малакавий талаблар қўйидагиларни кўзда тутади:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуни ҳамда бошка норматив-хуқуқий ҳужжатлар, йўриқномалар ва иш учун раҳбарнинг зарур ҳужжатларининг асосий қоидаларини билиши;

таҗрибали фойдаланувчи даражасида компьютер техникасида ишлаш кўникмасига эга бўлиши;
медиа тадбирларини ташкил этиш таҷрибасига эга бўлиши;
медиарилейшнз усуслари ва технологияларини билиши;

теле, радио-, электрон ва босма ОАВлар мұхаррirlари ва журналистлари билан йўлга қўйилган шахсий алоқаларга эга бўлиши;

меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоянинг қоида ва меъёrlарини билиши шарт.

1.5. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси бевосита ахборот хизмати раҳбарига бўйсунади.

1.6. Ахборот хизмати раҳбари йўқ бўлган вақтда (*касаллиги, хизмат сафарида, таътилда бўлганида*) унинг вазифаларини бажаради.

II. Лавозим вазифалари

2.1. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси ахборот хизмати фаолияти доирасида ўтказиладиган барча чора-тадбирларни ташкил этиш билан шуғулланади.

2.2. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси фаолиятининг асосий йўналишлари қўйидагилардир:
теле- ва радиоэфирда, босма матбуот саҳифалари, ахборот агентликлари хабарларида ва ҳокимликнинг Интернет тармоғидаги расмий сайтида ҳокимлик фаолиятига тааллуқли ахборот билан қатнашишни таъминлаш;

медиарилейшнз, ОАВлари вакиллари билан алоқаларни қўллаб-қувватлаш ва янгиларини ўрнатиш;

ОАВлари расмий хабарлар, матбуот релиzlари ва бошка ахборот материалларини тарқатиш, жумладан, ижтимоий рекламани, турли масалалар юзасидан ҳокимлик фаолиятини тўлиқ ва холис ёритиш борасида ишни ташкил этиш;

ҳокимлик вакилларининг телерадиодаастурларда меҳмон ва эксперт сифатида иштирокини таъминлаш юзасидан музокаралар олиб бориш;

матбуот конференциялари, брифинглар, ҳокимлик вакилларининг ОАВлари ходимлар билан учрашувларида журналистлар иштирокини ташкил этиш;

ҳокимлик фаолияти ҳақида мақолалар эълон қилиш, сюжетларни жойлаштиришни ташкил этиш;

мақолалар, теле- ёки радиокўрсатувлар учун материаллар йиғиши ва тайёрлашни амалга ошираётган журналистларга кўмаклашиш;

келишувларга мувофиқ, ҳокимлик фаолияти ҳақида хабарлар чиқиши устидан назоратни йўлга қўйиш;

ҳокимлик томонидан амалга оширилаётган мақсадли дастур ва маҳсус лойиҳаларнинг қўллаб-куvvatланишини таъминлаш борасида ОАВлари билан музокаралар олиб бориш;

ҳокимликнинг расмий Интернет-сайтида жойлаштириш учун материаллар тайёрлаш, уни керакли ҳолатда сақлаб туриш;

ҳокимлик ахборот хизмати фаолияти доирасида ўтказиладиган минтақавий чора-тадбирларнинг видео- ва фотосъёмкаларини амалга ошириш.

III. Ҳукуқлари

Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси қўйидаги ҳукуқларга эга:

иш учун керак бўлган ахборотни белгиланган тартибда сўраш ва олиш;

ўз ваколати доирасида ҳокимлик ахборот ресурслари ва маълумотлар базаларидан фойдаланиш;

ахборот хизмати ишини такомиллаштириш бўйича таклифлар киритиш;

малака ошириш;

туман, вилоят ва республика ОАВларида ахборот ва бошқа масалаларга оид материалларнинг чиқишини тайёрлаш, шунингдек, тажриба алмашиш ва малака ошириш учун хизмат сафарларига бориш.

IV. Жавобгарлиги

4.1. Мазкур лавозим йўрикномаси билан кўзда тутилган ўз лавозим мажбуриятларини етарли даражада бажармаганлик ёки бажармаслик учун – Мехнат кодексига мувофиқ, интизомий жавобгарликка тортилади.

4.2. Ҳокимлик ахборот хизмати мутахассиси иш учун қабул қилинган ҳужжатлар сақланганлиги; иш жойини керакли аҳволда сақлаб тургани; компьютер техникасидан фойдаланиш қоидалари риоя этилгани учун жавоб беради.

4.3. Фойдаланиш чегараланган ёки ман этилган ҳужжатлар билан ишлаш вақтида маҳфий ахборотни ошкор этилгани учун жавобгар бўлади.

Маҳаллий ҳокимлик органлари тизимига Ахборот хизмати институтини татбиқ этиш ва уларни амалдаги қонунчиликка киритиш бўйича ҳуқуқий тавсиялар

Маҳаллий ҳокимлик органлари тизимида Ахборот хизмати фаолиятини ташкил этиш Концепциясини амалга оширишда давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги “Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятни ривожлантириш концепсияси” мавзуидаги маъруzasи муҳим аҳамият касб этади. Унинг қоидалари қонунчиликка ўзгартиришлар киритиш таклифларини ишлаб чиқиша асос қилиб олинди.

Қайд этилган хужжатнинг учинчи бўлими ахборот соҳасини ислоҳ этиш ҳамда сўз ва ахборот эркинлигини таъминлашга бағишлиланган. Давлатимиз раҳбари томонидан алоҳида таъкидлаганидек, “ахборот эркинлигини таъминламасдан, оммавий ахборот воситаларини одамлар ўз фикр ва фояларини, содир бўлаётган воқеаларга ўз муносабати ва позициясини эркин ифода этадиган минбарга айлантирасдан туриб, бу мақсадларга эришиб бўлмаслигини ўзимизга яхши тасаввур этамиз. Маълумки, фуқароларнинг ахборот соҳасидаги ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш масаласи инсоннинг ахборот олиш, ахборотни ва ўз шахсий фикрини тарқатиш ҳуқуки ва эркинлигини ўзида мужассам этган бўлиб, бу Ўзбекистонда демократик жамият асосларини барпо этишнинг муҳим шарти, таъбир жоиз бўлса, тамал тоши ҳисобланади.

Яъни, бу ўринда гап оммавий ахборот воситалари ва давлат ҳокимияти органлари ўртасидаги муносабатларнинг устувор жиҳатларини тўғри белгилаш, жумладан, оммавий ахборот воситалари фаолияти устидан назорат қилишининг иқтисодий механизmlарини, ахборот манбаларининг ёпиқлигини, шунингдек, таҳририятларга ҳокимият органлари ва маъмурӣ тузилмалар томонидан бўлаётган маълум даражадаги босимларни бартараф қилиш билан боғлиқ муаммоли масалаларни ҳал этиш ҳақида бормоқда”.

Шу муносабат билан, давлатимиз раҳбари таъкидлаган қатор масалалар орасида алоҳида ўрин тутган ва қабул қилиниши таклиф этилаётган **“Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида”**ги Қонун муҳим аҳамиятга эга. Бу ўз навбатида, фуқароларнинг ахборот соҳасидаги конституциявий ҳуқуқини янада кенгроқ амалга ошириш имкониятини яратиб бериш билан бирга, кўп жиҳатдан давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг қабул қилинаётган қарорлар сифатини ошириш борасидаги масъулиятини ҳам кучайтирган бўлур эди.

Ушбу қонун давлат ҳокимияти органлари фаолияти ҳақида жамоатчиликни хабардор қилиб бориши тартибларини аниқ белгилаб бериши, аҳолининг, жамоат бирлашмаларининг давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинаётган қарорлар, авваламбор, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатлари билан боғлиқ қарорлар ҳақидаги ахборотлардан кенг хабардор бўлиб боришини таъминлаши лозим. Мазкур қонуннинг жорий этилиши ижроия ҳокимияти органлари фаолиятининг, юртимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг, давлатнинг ички ҳамда ташқи сиёсатининг очиқлиги ва ошкоралигини, мамлакатимиз ва хорижда кечаетган воқеа-ходисалар хусусида фикрлар хилмачиллиги ва сиёсий плюрализмни ҳисобга олган ҳолда, таъминлаши зарур.

Концепцияни ишлаб чиқувчиларнинг фикрига кўра, юқорида қайд этилганларга қўшимча тарзда қуйидагиларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ:

1) қабул қилиниши кўзда тутилган қонунда қонунчилик асосида давлат сири тоифасига киритилган ахборот рўйхатини аниқ белгилаб қўйиш. Мазкур ахборотни бошқарув органларининг (бизнинг ҳолатимизда туман ва вилоят ҳокимларини даражасидаги) ахборот хизматлари ошкор этишга ҳақли эмас.

2) белгилаб қўйиш керакки, қолган барча ахборот манбаи тегишлича жамоатчиликнинг кенг фойдаланиши учун очиқ ҳисобланади ва уни тақдим этишни рад этиш жавобгарликка олиб келади;

3) фуқаролар, бизнес субъектлари ва ОАВларининг сўровига кўра очиқ ҳисобланган ахборотни тақдим этишни рад этганлик учун жавобгарлик миқдори ва турларини аниқ белгилаб қўйиш;

4) аниқ кўрсатиб қўйилсинки, кенг жамоатчиликнинг фойдаланиши учун очиқ ахборотни тақдим этиш бегараз характерга эга (яъни текин), ёки пулли асосда тақдим этиладиган муайян ахборот рўйхатини белгилаб қўйиш;

5) ҳудудий бошқарув органлари ахборот хизматининг вазифаларидан бири сифатида даврий равишда (ҳафтада бир марта) ахборот-тарғибот чора-тадбирларини ўтказишни (жамоатчиликни

ўзининг ахборот олии ҳуқуқини қандай қилиб амалга ошириши кераклиги ҳақида хабардор қилиши мақсадида) белгилаб қўйиш;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 22 сентябрдаги 203-сонли қарори билан тасдиқланган **Давлат ва хўжалик бошқаруви органлари ахборот хизмати тўғрисидаги Намунали низом** асосида, алоҳида норматив-ҳуқуқий ҳужжат – вилоят ва туман ҳокимлари тузилмасида ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш мақсадга мувофиқ.

Мазкур ҳужжатда ахборот хизматининг вазифалари ва функциялари, хизмат ходимларининг ҳуқуқ, мажбуриятлари ва жавобгарлигини аниқ деталлаштириш, тузилманинг штат бўйича ходимлар сонини (*камида 2 та штат бирлиги тавсия этилади: раҳбар ва боши мутахассис, лекин имконият бор бўлса, 3 та лавозим бирлигини ўрнатиши мақсадга мувофиқ*) ўрнатиш кўзда тутилган. Қайд этилган лавозимларга номзодларга қўйиладиган малакавий талабларни кўрсатиш, улар томонидан тадбиркорлик субъектлари, фуқаролар ва ОАВларининг сўровига кўра тақдим этиши шарт бўлган (умумий кўринишида, тақдим этилаётган ахборот турларини тартибга соладиган ва жойларда ҳокимлик органлари томонидан уни тақдим этиши тартибини ўз ичига олган маҳсус ҳужжатга ишора этган ҳолда) ахборотни белгилаш.

Шунингдек, ахборот хизмати томонидан ҳисобот даври (*ҳафта, ой, чорак ва ҳ.к.*) якунлари бўйича олиб борилган ишлар ҳақида ахборот тақдим этиш тўғрисидаги қоидани кўзда тутиш муҳим.

Юқорида қайд этилган ҳужжатни қабул қилиш тўғрисидаги қарорда вилоят/туман ҳокимлари ахборот хизматларини ташкил этиш ҳамда уни профессионал мутахассислар ва замонавий офис техникаси билан тўлдирилиши керак бўлган муддатни, шунингдек, мазкур кўрсатма бажарилмаганлиги учун ҳокимлик мансабдор шахслари жавобгарлигини (*лавозимидан четлатишига қадар*) белгилаш лозим.

Вилоят ва туман ҳокимлари тузилмасида ахборот хизматлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқиш вақтида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 22 сентябрдаги 203-сонли “Давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг жамоатчилик билан алоқаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ти қарори қоидаларини эътиборга олиш керак.

Жойларда маҳаллий ҳокимлик органлари тузилмаси ва штатларини қайта кўриб чиқиб, уларга ахборот хизматини киритиш ҳамда шунга мувофиқ ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 6 январдаги 2-сонли “Давлат бошқаруви худудий органлари тузилмасини такомиллаштириш тўғрисида”ти қарорига тегишли ўзgartиш ва қўшимчалар киритиш долзарб масала ҳисобланади.

Президентимизнинг юқоридаги маърузасида таъкидланганидек, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик ҳамда парламент назоратини таъминлашда ОАВлари ролини кучайтиришга қаратилган самарали ҳуқуқий механизmlарни ташкил этиш, ҳокимлик ва жамоатчилик ўртасида яқиндан алоқа ўрнатиш мақсадида, Ўзбекистон Республикасининг “**Оммавий ахборот воситалари тўғрисида**”ти, “**Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида**”ти Қонунлари ҳамда қатор бошқа қонунчилик ҳужжатларига тегишли ўзgartиш ва қўшимчалар киритиш мақсадга мувофиқ. Мазкур ўзgartиш ва қўшимчаларда, хусусан, давлат ва жамаот бирлашмалари, медиа-тузилмалар ва ахборот хизматлари фаолиятини такомиллаштириш ва янада фаоллаштириш борасида қатор чора-тадбирлар мажмуи кўзда тутилиши зарур. ОАВларининг ахборот олиш тўғрисидаги мурожаатларини кўриб чиқиш муддатини кисқартириш, юридик ва мансабдор шахсларнинг ахборотдан фойдаланиш соҳасидаги қонунчилик талабларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлигини кучайтиришни таъминлайдиган ҳуқуқий механизmlарни ишлаб чиқиш зарур.

Шунингдек, Давлат ва жамият қурилиши тизими ва сиёсий модернизация қилиш жараёнларида тобора муҳим роль ўйнаётган замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланишини йўлга қўйиш зарур.

**Ахборот хизмати оғисини техник жихозлаш учун
техник воситалар, аксессуарлар ва дастурий таъминот
РЎЙХАТИ**

1. Ноутбук
2. РС компьютер (*тизимли блок, LCD монитор, бутловчи қисмлар*)
3. Кўп функцияли принтер (*ксерокс, сканер*)
4. Рақамли фотоаппарат
5. Рақамли видеокамера
6. Штатив
7. LCD-проектор
8. Экран (штативи билан)
9. Микрофон
10. Рақамли диктофон
11. Мобил телефон
12. DVD-ёзадиган мослама
13. Замонавий рангли ЭЛП телевизори (*LCD имконияти мавжудлиги билан*)
14. DVD-плеер (*TVга уланиши учун*)
15. Интернет билан алоқа
16. Йўлдошли антенна ва тюнер
17. UPS – энергия стабилизатори
18. Радио магнитофон (*товуш ёзиши имконияти билан*)
19. Ахборот хизматлари ўртасида маҳаллий алоқа тармоғини ўрнатиш учун ИКТ асбоб-ускуналари
20. Дастурий таъминот *

* Таклиф этилаётган дастурий таъминот:

Видеомонтаж учун Дастурий таъминот

Pinnacle Studio Plus 12 1.3.6605 – видеомонтаж ва видеони қўчириб олиш учун профессионал дастур бўлиб, юқори даражали рухсат этиш режимида ёзib олинган видеофайллар билан ишлайди (HD-видео). Асосий функциялари: видеони ишлаш, видеони монтаж қилиш, турли форматдаги видеоларни таҳрир этиш.

Corel VideoStudio Pro X3 13.6.0.367 (2010) Rus – видеомонтаж ва муаллифлик DVD-дискларини ёзib олиш учун дастурний таъминот. Стандарт форматларда ҳам, тиниқлиги юқори даражали янги форматда ҳам профессионал видеофильмлар, слайд-шоу ҳамда DVD-дискларни яратиш имконини беради.

Auto Movie Creator – видеомонтаж учун дастур бўлиб, рақамли видеокамера, веб-камера ёки видеомагнитофондан видеони қўчириб олиш учун ишлатилади. Дастур Detect Scenes мосламаси ёрдамида автоматик тарзда бутун видеоматериални алоҳида роликларга бўлиб, шундан кейин уларга визуал эффектлар қўллаш, мусиқа, товуш ва матнни қўшиш мумкин. Қатор видео- ва аудиоформатлар, жумладан, AVI, WMV, ASF, MPEG билан ишлайди. Тайёр фильмни MPEG-форматга экспорт қилиш ёки QuickTime ёки Windows Media форматида видеони ташкил этиш имконини беради. 3.0 версиясида файлларни экспорт қилиш жараёни бутунлай қайта ишланган, MP4 форматини қўллаб-куватлаш

күшилгән, видеони мобил мосламалар учун мақбуллаштирилгән форматда сақлаб туриш, эффектлар ва ўтишлар давомийлигини ўзгариши имконияти пайдо бўлади.

Графика билан ишлаш учун Дастурый таъминот

CorelDRAW Graphics Suite X5 – графика дизайнни учун профессионал дастурый тўплам: кўпнегизли процессорлар кўмагида юкори даражали тезлик; турли хил контент ва профессионал қолиплар; ўқитиш воситалари, видеодарслар ва эксперторлар маслаҳатлари; 100 дан ортиқ форматдаги файллар кўмагида яхшиланган мослик; рангни аниқ бошқариш ва параметрлар мослиги устидан назорат; веб-графикани тайёрлаш, шунингдек Flash анимацияси, қофозда чиқариш, Интернет, рақамли табло учун кенгайтирилгән имкониятлар; 1000 дан ортиқ профессионал шрифтлар.

Тўпламга қўйидагилар киради:

CorelDRAW X5 – векторли графикани яратиш ва саҳифаларни тахлаш учун дастурый таъминот; *Corel PHOTO-PAINT X5* – тасвирларни таҳрир килиш ва графикли хужжатлар айланиши билан ишлаш учун маҳсус яратилгән профессионал илова;

Corel PowerTRACE X5 – растрли тасвирларни вектордагиларга ўзгариши воситаси;

CorelCAPTURE X5 – экранда суратларни дарҳол яратиш учун мослама (утилита);

Corel CONNECT – тўлиқ экранли браузер, компьютер ичига ёки локал тармоқда мавжуд бўлган рақамли контентни тўплам дастурлари орасидан излаш имконини беради.

Adobe Illustrator CS5, Adobe PageMaker 7.0:

Илова вазифаларига турли хил мақолалар, масалан, рисола ёки расмий бланкаларни тайёрлаш кирадиган, профессионал дизайнерлар ва бошқа мутахассислар учун юкори сифатли мослама ва жиҳозларни таклиф этади. Барча етакчи босма стандартларини қўллайди. Материаллар исталған турдаги босма мосламалар, жумладан, юкори технологик принтерларда ҳам чиқарилиши мумкин.

Офис учун иловалар

Microsoft Office Access 2007

Microsoft Office Communicator 2007

Microsoft Office Excel 2007

Microsoft Office InfoPath 2007

Microsoft Office OneNote 2007

Microsoft Office Outlook 2007

Microsoft Office Outlook 2007 алоқалар диспетчери билан

Microsoft Office PowerPoint 2007

Microsoft Office Project Стандарт 2007

Microsoft Office Publisher 2007

Microsoft Office SharePoint Designer 2007

Microsoft Office Visio 2007

Microsoft Office Word 2007

Шунингдек – Касперский Антивирус дастури (KIS ёки KAV) (охирги версия).

АХБОРОТ ХИЗМАТИ ХОДИМЛАРИ МАЛАҚАСИНИ ОШИРИШНИНГ ТЕМАТИК ДАСТУРИ ЛОЙИҲАСИ

Ахборот хизмати фаолиятининг ҳуқуқий асослари:

Сўз эркинлиги, ахборот эркинлиги, ахборотдан фойдаланиш:

Халқаро ва миллӣй стандартлар

Ахборотдан фойдаланиш: ОАВлари соҳасида ҳуқуқни қўллаш амалиёти

Журналист фаолиятининг ҳуқуқий жиҳатлари

Давлат бошқаруви органларида журналистларни аккредитациядан ўтказишнинг ҳуқуқий асослари

Давлат сирларини ҳуқуқий тартибга солиш

Жойлардаги давлат ҳокимияти органларида иш юритишининг ҳуқуқий стандартлари

Фуқароларнинг ахборот олиш учун давлат органларига мурожаат этиш тартиби

Шахси, обрўси ва ор-номусига ноконуний таҳдидлардан муҳофаза қилиш, жумладан, унинг тадбиркорлик шаънини муҳофаза қилиш

ОАВларидан фойдаланган ҳолда, тухмат ва ҳақорат қилганлик учун қонуний жавобгарлик

Ахборот-коммуникация технологиялар соҳасидаги қонунчилик базаси

Ижтимоий рекламанинг ҳуқуқий асослари

Ахборот хизмати ишини ташкил этиш:

Замонавий ахборот хизматининг тузилмаси ва ташкил этилиши тамоийиллари

Матбуот котибининг функциялари

Давлат ҳокимияти органларининг ОАВлари ва жамоатчилик билан ўзаро алоқаларининг ахборот стратегияси

Ахборот хизматининг ОАВлари ва жамоатчилик билан ишлашининг шакли ва усуллари:

Давлат ахборот хизмати фаолиятини мувофиқлаштиришининг шакли ва усуллари

Ахборот хизматининг ички ахборот истеъмолчилари, хусусан, бошқа бўлинмалар эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда, фаолият юритишининг ўзига хос хусусиятлари

Назорат тизими, умуман фаолияти, шунингдек алоҳида тадбирлар (кампаниялар) бажарилиши бўйича турли ёндашувларни баҳолаш

Ахборот хизматлари ходимлари учун оммавий ахборот воситалари билан ишлаш асослари:

Матбуот конференциялари, давра сұхбатлари ва бошқа матбуот тадбирларини ўтказиш бўйича ишлар мажмуси

“Давлат органи – аҳоли” тизимидағи икки томонлама фаол алоқани йўлга қўйиш

ОАВларининг базавий рўйхати

Масс-медиалар билан кам харажатли бюджет ва бюджетдан ташқари муносабатлар ўрнатиш

Журналистлар бетарафлигини шакллантириш усуллари

Журналистлар билан низолар – юзага келиш сабаблари ва уларнинг ҳал этилиши

ОАВлари учун материаллар тайёрлаш:

ОАВлари учун материаллар тайёрлаш тамоийиллари

Ахборот макони мониторинги: усуллари ва воситалари, манбалар билан ишлаш, маҳсус мосламалар

ОАВларига материаллар тайёрлаш учун ахборот излаш асоси

Ахборот тайёрлашнинг ностандарт усуллари

Интернет – ахборотни тақдим этиш воситаси сифатида

Матн – ахборот хизмати ходими фаолиятининг асоси сифатида

Коммуникация каналлари ва хабарлар формати

Матбуот релизи

ОАВга оид бошқа матнлар

Матбуот конференциялари, брифинглар, “давра сұхбатлари” ва бошқа тадбирларни ташкил этиш (event management):

Тадбирларни ташкил этишга стратегик ёндашув

Давлат органининг долзарб әхтиёжи

Тадбирлар формати ва уларнинг функционал вазифалари

Керакли форматни танлаш

Тадбирни ўтказиш учун давлат органининг ички ресурсларини баҳолаш

ОАВлари алоқалар базаси, шерикларнинг тайёрлиги

Тадбирнинг стратегик режаси

Ўтказишидан мақсад

Тадбир тематикаси

Вазифалари, материалларни тайёрлаш жадвали, меҳнат ресурслари тақсимоти, маъсулият доираси
Оммавий ахборот воситалари билан ишлаш (таклиф этиш, аккредитация, биргаликдаги ҳаракат этикаси, ОАВлари учун ахборот материаллари тайёрлаш)

Ҳамкорлар билан ишлаш

Тадбир харитаси

Ўтказиши жойи, санаси, вақти

Тадбир дастури, регламенти

Сўзга чиқувчилар билан алоқа, заҳираидаги маъruzачилар

Тайёргарлик текширув варафи: тадбирга тайёргарлик (асбоб-ускуна ва зарур материаллар)

Тадбир давомида ва ундан кейин ишлаш

рўйхатга олиш, иштирокчилар билан ишлаш

пост-релизлар

ўтказилган тадбир самарадорлигининг баҳоси

Омма олдида чиқишига тайёргарлик

Аудитория билан алоқа ўрнатиш

Аудитория назорати. Аудитория саволлари

Негатив ахборот билан ишлаш

Новербал коммуникация воситалари. Имо-ишора тили

Овозни бошқариш

Матбуот котиби билимдонлигининг таркибий қисми сифатидаги имиджи

Ташқи тузилмалар билан алоқа

Журналистлар аккредитациясими ташкил этиши ва ўтказиши (ишининг асосий йўналишилари)

Журналистлар жамоат бирлашмасининг роли

Агентликлар билан ишнинг ўзига хос хусусиятлари, масаланнг қўйилиши

Ташқи тузилмалар билан ишлаш вақтида ҳужжатлар айланиши

Ижтимоий дастурларни бошқариш

Ижтимоий реклама

Ижтимоий реклама соҳасидаги вазифаларнинг қўйилиши

Мақсадли аудитория ва таъсир этиши гурухларини аниқлаш

Таъсир кўрсатиш механизmlарини танлаш

Давлат ҳокимият органларида ахборот технологиялари

Давлат бошқаруви органларида ахборот-коммуникация технологиялари

Давлат бошқарувини ахборотлаштириш тенденциялари

Давлат бошқаруви органларида ахборот-таҳлилий таъминот

Хукумат порталлари

Давлат бошқаруви органи сайтини ташкил этиш технологияси

Электрон хукумат имкониятлари ва ривожлантириш истиқболлари

“Электрон хукумат”ни амалга оширишдаги жаҳон тажрибаси

Электрон ҳужжатлар айланиши

Ҳужжат – бошқарув фаолияти элементи сифатида

Бошқарувни ҳужжатлаштирилган таъминоти

Иш юритишни ташкил этишнинг асосий технологиялари

Электрон ҳужжатлар айланиши тизимларида ахборотни муҳофаза қилиш

Видео, суратга олиш ва монтаж:

Видеони қабул қилиш
Кадр чегараси
Видеокадрда композиция. Барқарор ва бекарор композиция.
Кадрда макон. Йирик, ўрта ва узокдан кўриниш (йириклиги, миқёси)
Кадрдаги манзаранинг теранлиги
Ҳаракатдаги композиция
Суратга олишнинг аниқлиги
Рақамли видеокамера (асосий созлаш мосламалари)
Кадрнинг формати
Штатив ҳақида
Кўп йўл кўйиладиган хатолар
Видео жанрлари (фильм, клип, трэвэл, репортаж, байрам видеоси, хужжатли суратга олиш)
Оператор усуллари: панорама, олдига бориш
Фотогения
Ҳаракат ва табиий куч
Видеони конвертацияси
Асосий видеоформатлар, видеони сиқиб ёзиш
Интернетда видео, видео-сервислар
DVDга ёзиш
Монтаж сирлари
Кадр узунлиги
Диалогларни суратга олиш ва монтаж
Кулай ва нокулай бириктириш
Кадр ичидаги монтаж
Чизиқсиз монтаж
Аудио ва товуш
Видеони дастурга импорт қилиш, рақамлаштириш
Камера ва компьютер
“Лойиҳа” тушунчаси (бир хил материалдан ҳар хил роликларни қандай тайёрлаш керак)
Таймкод
Монтаж дафтари
Монтаж режаси
Клиплар – монтаж чизигига
Клип тезлигини ўзгартириш
Титрлар ва товуш
Титрлар учун шрифт танлови. Шрифтнинг катталиги. Рангни танлаш.
Шрифтларни танлаш ва титрларни яратиш вақтидаги хатолар
Экранда матнни намоён этиш вақти
Титрларнинг жойлашуви: вариантлари
Титрларни яратиш учун воситалар
Муқобил усул: шаффоффонли суратни импорт қилиши
Видеода товуш
Видеони аудиодан қандай ажратиш керак
Товуш билан ишлашнинг энг содда имкониятлари
Энг содда маҳсус эфектлар – оқиб тушиш, хидалаштириш
Видеокамерани танлаш (моделлар шархи)
Суратга олиш учун сутканинг энг яхши вақти ва об-ҳаво
Назарияни ўзлаштиргандан сўнг, ўтган материални мустаҳкамлаш учун амалий машгулотларни ўтказиши зарур.

Ҳокимлик ахборот хизмати ходимларига хизмат вазифасини бажариш учун кўйиладиган малакавий талаблар компьютер техникаси билан камида тажрибали фойдаланувчи даражасида ишлаш кўнижмасини кўзда тутганига қарамасдан, графика, офис учун иловалар ва антивирус дастурлари билан ишлаш, шунингдек, Интернет тармоғида ва маҳаллий тармоқда ишлаш учун дастурий таъминотни янада чуқурроқ ўзлаштириш мақсадида қўшимча компьютер тайёргарлиги борасида тренинг ўтказиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.